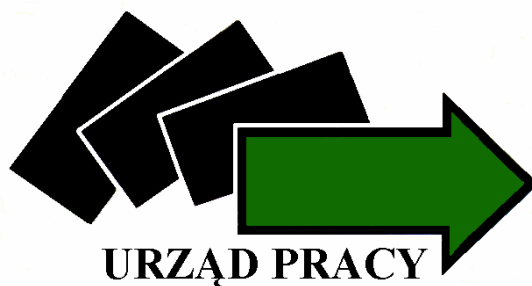

Sprawozdanie z działalności Powiatowego Urzędu Pracy

---

za 2009 rok

Powiatowy Urząd Pracy w Mińsku Mazowieckim

Zawartość:

STAN BEZROBOCIA W POWIECIE MIŃSKIM	3
1. POZIOM I STOPA BEZROBOCIA.....	3
2. ZMIANY POZIOMU BEZROBOCIA.....	6
3. DYNAMIKA BEZROBOCIA	9
4. WYBRANE KATEGORIE BEZROBOTNYCH	10
4.1 BEZROBOTNE KOBIETY.....	11
4.2 BEZROBOTNI ZAMIESZKALI NA WSI	12
4.3 BEZROBOTNA MŁODZIEŻ.....	13
4.4 BEZROBOTNI ZWOLNIENI Z PRZYCZYŃ ZAKŁADU PRACY	14
4.5 BEZROBOTNI NIEPEŁNOSPRAWNI	15
4.6 BEZROBOTNI CUDZOZIEMCY	16
4.7 BEZROBOTNI POSIADAJĄCY PRAWO DO ZASIĘKU.....	16
4.8 BEZROBOTNI POWYŻEJ 50 ROKU ŻYCIA	17
4.9 BEZROBOTNI BEZ KWALIFIKACJI ZAWODOWYCH	18
5. STRUKTURA BEZROBOTNYCH.....	19
5.1 BEZROBOTNI WEDŁUG WIEKU	19
5.2 BEZROBOTNI WEDŁUG WYKSZTAŁCENIA	20
5.3 BEZROBOTNI WEDŁUG STAŻU PRACY	22
5.4 BEZROBOTNI WEDŁUG CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY.....	23
5.5 BEZROBOTNI DŁUGOTRWALE	24
POŚREDNICTWO PRACY, PORADNICTWO ZAWODOWE I KLUB PRACY	28
1. POŚREDNICTWO PRACY.....	28
2. PORADNICTWO ZAWODOWA I INFORMACJA ZAWODOWA.....	33
3. KLUB PRACY	35
PLAN I STRUKTURA WYDATKÓW FUNDUSZU PRACY	36
1. GOSPODARKA FUNDUSZEM PRACY	36
1.1 PROJEKT SYSTEMOWY „AKTYWNY MOŻE WIĘCEJ” W RAMACH PO KAPITAŁ LUDZKI	39
1.2 ALGORYTM	41
1.3 45/50 PLUS.....	42
2. EFEKTYWNOŚĆ PROGRAMÓW RYNKU PRACY	43
2.1 SZKOLENIA I PRZEKWALIFIKOWANIA BEZROBOTNYCH	46
3. OBSŁUGA FORMALNA.....	49
4. WYDATKI OBLIGATORYJNE	50
5. AKTYWIZACJA ZAWODOWA WYBRANYCH GRUP OSÓB BEZROBOTNYCH BĘDĄCYCH W SZCZEGÓLNEJ SYTUACJI NA RYNKU PRACY	51
5.1 AKTYWIZACJA ZAWODOWA OSÓB DŁUGOTRWALE BEZROBOTNYCH.....	51
5.2 AKTYWIZACJA ZAWODOWA OSÓB BEZROBOTNYCH W WIEKU DO 25 LAT.....	52
5.3 AKTYWIZACJA ZAWODOWA OSÓB BEZROBOTNYCH POWYŻEJ 50 ROKU ŻYCIA.....	52
5.4 AKTYWIZACJA ZAWODOWA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.....	54
6. INICJATYWY LOKALNE POWIATOWEGO URZĘDU PRACY	55
6.1 VII MIŃSKIE TARGI PRACY	55
6.2 OGÓLNOPOLSKI TYDZIEŃ KARIERY 2009.....	57
6.3 CENTRUM AKTYWIZACJI ZAWODOWEJ	57
6.4 WSPÓŁPRACA Z PARTNERAMI RYNKU PRACY	58

I. STAN BEZROBOCIA W POWIECIE MIŃSKIM

1. POZIOM I STOPA BEZROBOCIA

Na koniec grudnia 2009 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy zarejestrowanych było 3650 osób bezrobotnych, w tym 1651 kobiet. Stopa bezrobocia w powiecie mińskim w końcu omawianego roku wyniosła 8,0% (rok wcześniej stopa bezrobocia wynosiła 6,7%). W odniesieniu do grudnia 2008 r. liczba bezrobotnych zwiększyła się o 676 osób.

Wykres 1. Liczba bezrobotnych i stopa bezrobocia w powiecie mińskim w grudniu 2008 r. oraz w poszczególnych miesiącach 2009 r.

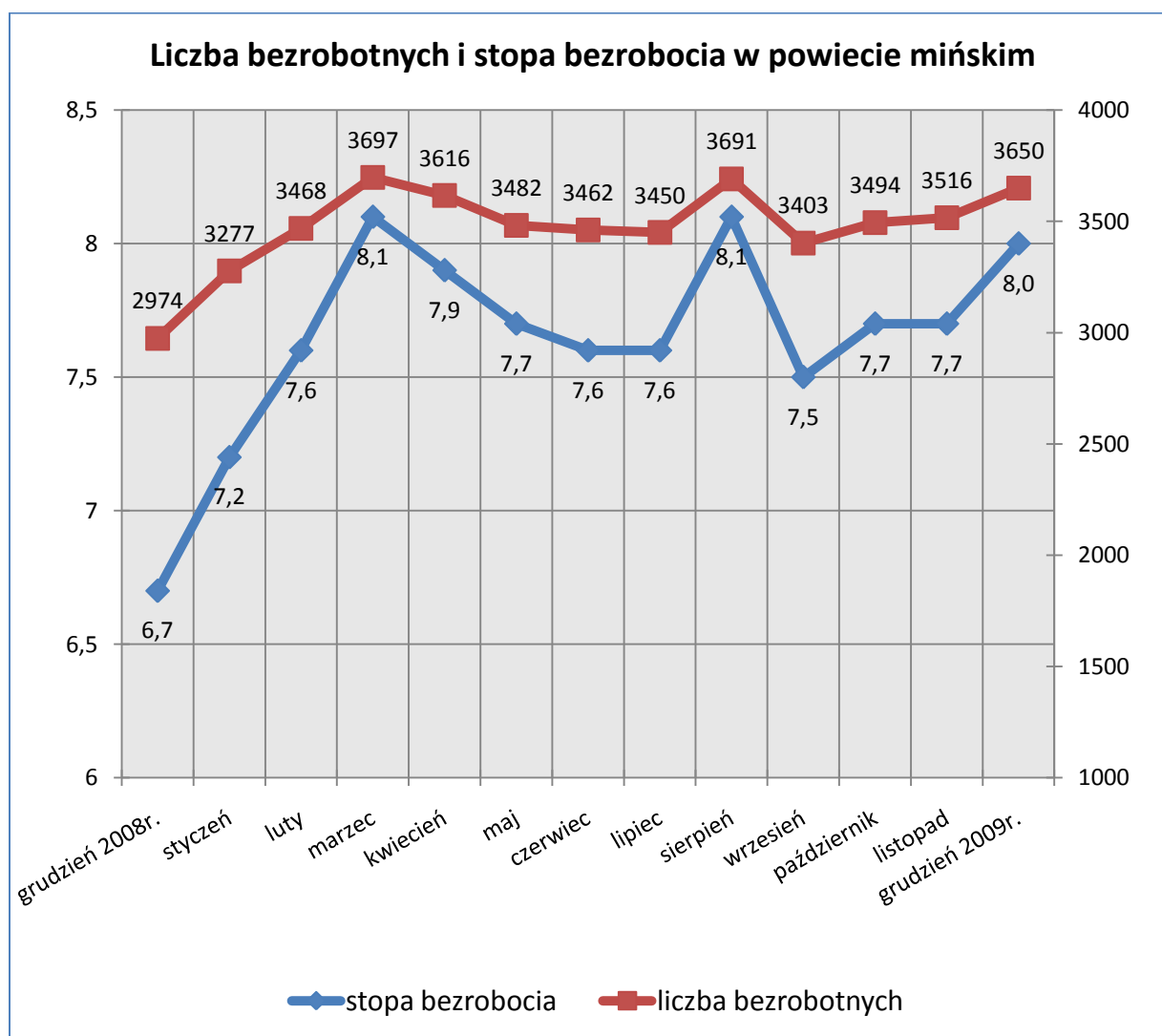
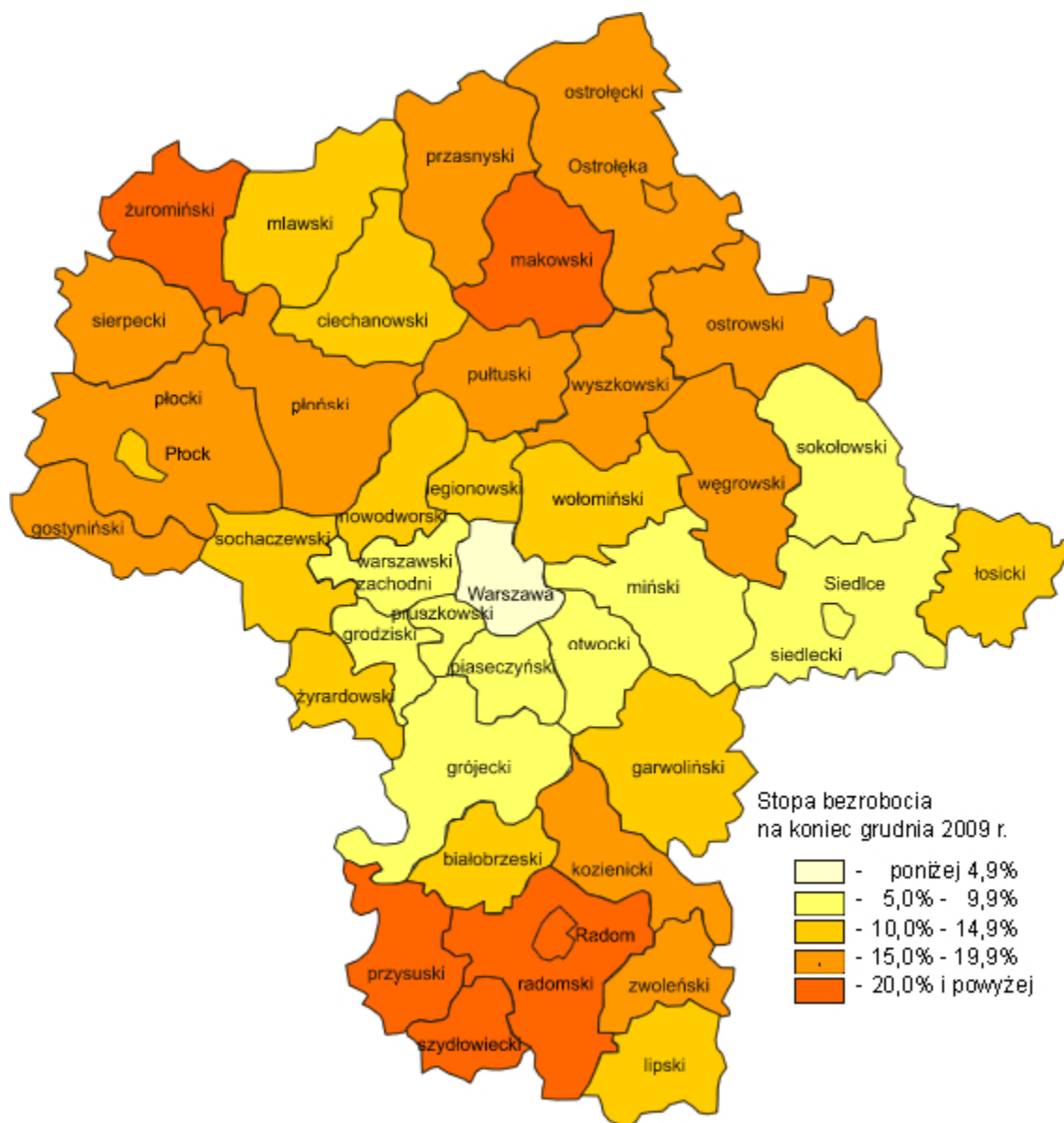

Tabela 1. Liczba bezrobotnych w powiecie mińskim w układzie miast i gmin (stan w końcu roku 2009)

Gmina/Miasto	Zarejestrowani bezrobotni	
	Ogółem	Kobiety
m. Mińsk Mazowiecki	1218	569
m. Sulejówek	348	168
gm. Cegłów	123	44
gm. Dębe Wielkie	203	93
gm. Dobrze	116	54
gm. Halinów	292	137
gm. Jakubów	111	52
gm. Kałuszyn	161	70
gm. Latowicz	120	58
gm. Mińsk Mazowiecki	432	201
gm. Mrozy	187	70
gm. Siennica	197	77
gm. Stanisławów	142	58
Razem	3650	1651

Województwo mazowieckie charakteryzuje się najwyższą w Polsce liczbą zarejestrowanych bezrobotnych (224.480 osób), co 8 bezrobotny w Polsce jest mieszkańcem Mazowsza. W grudniu 2009 r. w województwie mazowieckim stopa bezrobocia wynosiła 9,0% (przy średniej dla kraju 11,9%). Najniższą stopą bezrobocia w kraju wyróżniły się województwa: mazowieckie – 9,0%, wielkopolskie – 9,1% oraz śląskie 9,2%, natomiast najwyższą odnotowano w warmińsko-mazurskim – 20,2%, zachodniopomorskim – 16,5%, lubuskim - 15,9%, kujawsko - pomorskim -15,8% oraz podkarpackim – 15,5%. Nadal na Mazowszu występuje duże terytorialne zróżnicowanie stopy bezrobocia. Najwyższą stopę bezrobocia odnotowano w powiatach: szydłowieckim – 34,4%, radomskim – 28,8%, przysuskim - 23,8% oraz żuromińskim – 22,2%, a najniższą stopą bezrobocia wyróżniły się: m. st. Warszawa – 2,9% oraz powiaty: warszawski zachodni – 5,3% oraz pruszkowski – 6,1% oraz grodziski – 6,4%.

Rysunek 1. Stopa bezrobocia w poszczególnych powiatach województwa mazowieckiego (stan w końcu 2009 r.)

W odniesieniu do grudnia 2008 r. stopa bezrobocia dla województwa mazowieckiego wzrosła o 1,7 punktu procentowego (w kraju o 2,4 punktu procentowego). W porównaniu do poprzedniego roku stopa bezrobocia nie zmniejszyła się w żadnym z powiatów. Największy wzrost wystąpił w powiatach: pułtuskim – o 4,3 punktu procentowego, gostynińskim – o 4,1 punktu procentowego, mławskim – o 3,6 punktu procentowego oraz legionowskim – o 3,5 punktu procentowego, a najniższy wzrost stopy bezrobocia wystąpił w m. Płock – o 0,8 punktu procentowego oraz w powiatach: białobrzeskim – o 0,3 punktu procentowego i lipskim – o 0,9 punktu procentowego.

2. ZMIANY POZIOMU BEZROBOCIA

W ciągu roku sprawozdawczego w Powiatowym Urzędzie Pracy zarejestrowanych zostało 7228 osób bezrobotnych. W tym samym okresie wyrejestrowano 6552 osoby. W porównaniu z rokiem 2008, napływ do bezrobocia wzrósł o 1761 osób. Liczba osób wyłączonych z ewidencji PUP w omawianym roku (6552 osoby) pozostała niemal na tym samym poziomie, jak w roku 2008 (6559 osób).

Tabela 2. Napływ i odpływ bezrobotnych w poszczególnych miesiącach 2009r.

Miesiąc (2009 rok)	Napływ bezrobotnych	Odpływ bezrobotnych
Styczeń	689	386
Luty	598	407
Marzec	614	385
Kwiecień	521	602
Maj	489	623
Czerwiec	518	538
Lipiec	626	638
Sierpień	611	370
Wrzesień	661	949
Październik	733	642
Listopad	625	603
Grudzień	543	409
Razem	7228	6552

Zdecydowaną większość wśród rejestrujących się bezrobotnych stanowiły osoby poprzednio pracujące. W porównaniu do roku 2008 wyraźnie wzrosła liczba bezrobotnych zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy. Na koniec grudnia 2009 r. w ewidencji bezrobotnych pozostawało 258 osób (w tym 134 kobiety) zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy, podczas gdy na koniec 2008 roku było to 105 osób.

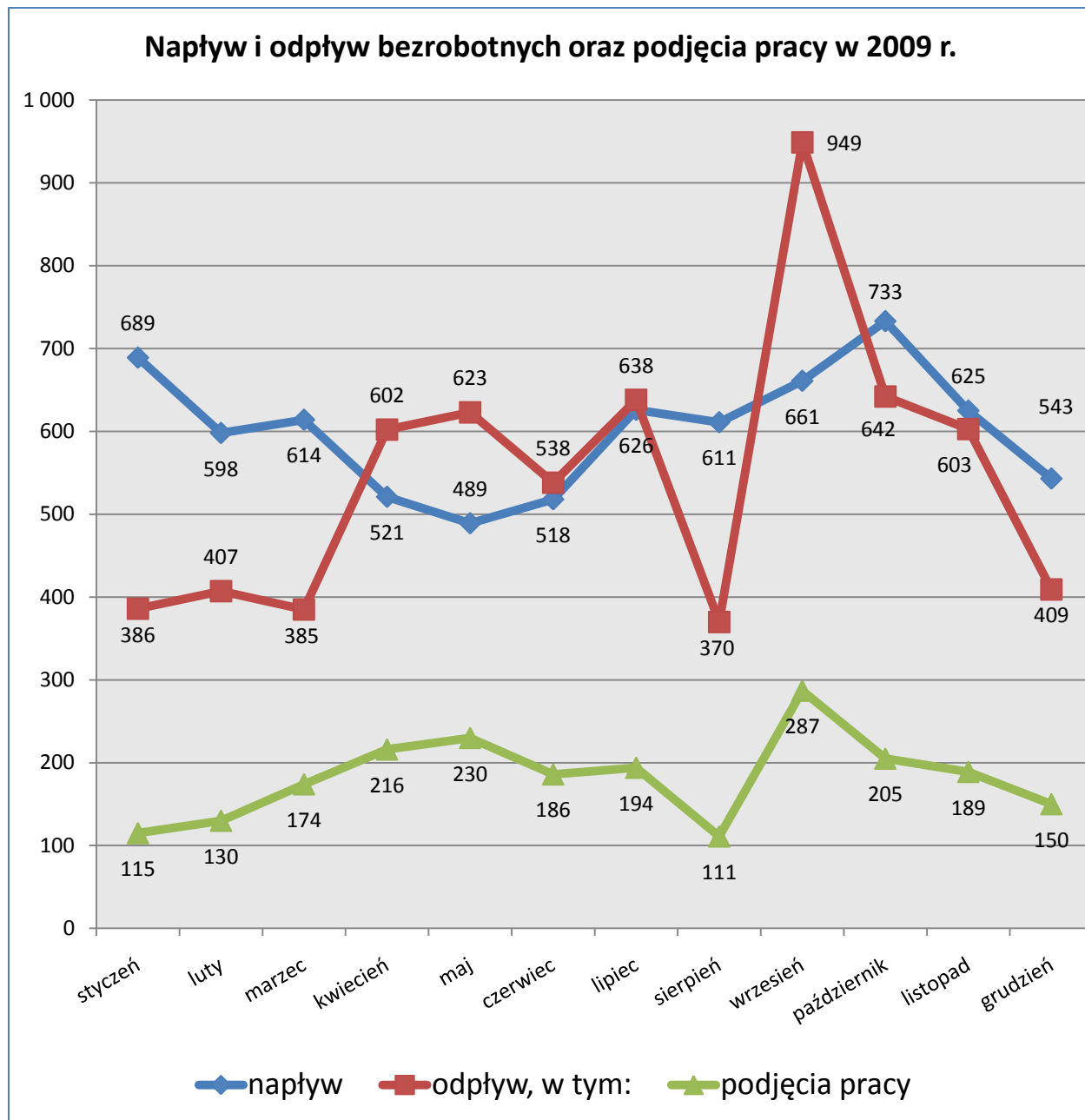
W omawianym roku sprawozdawczym najczęściej wyłączano bezrobotnych z powodu:

- podjęcia pracy;
- niepotwierdzenia gotowości do pracy;
- dobrowolnej rezygnacji ze statusu bezrobotnego;
- rozpoczęcia szkolenia;
- rozpoczęcia stażu.

Tabela 3. Osoby wyłączone z ewidencji bezrobotnych w poszczególnych miesiącach 2009r.

Miesiąc (2009 rok)	Podjęcie pracy	Niepotwierdzenie gotowości do pracy	Dobrowolna rezygnacja ze statusu bezrobotnego	Odmowa przyjęcia pracy, innej propozycji	Rozpoczęcie stażu lub szkolenia	Pozostałe
Styczeń	115	175	13	15	52	16
Luty	130	182	13	14	62	6
Marzec	174	115	12	10	61	13
Kwiecień	216	250	12	26	88	10
Maj	230	247	17	25	65	39
Czerwiec	186	192	10	20	104	26
Lipiec	194	315	14	14	66	35
Sierpień	111	151	15	24	51	18
Wrzesień	287	385	28	53	172	24
Październik	205	246	9	41	126	15
Listopad	189	274	9	64	47	20
Grudzień	150	204	4	25	11	15
Razem	2187	2736	156	331	905	237

Wykres 2. Napływ i odpływ bezrobotnych oraz podjęcia pracy (stan w poszczególnych miesiącach 2009r.)

3. DYNAMIKA BEZROBOCIA

Według stanu na dzień 31 grudnia 2009 r. praktycznie we wszystkich gminach i miastach powiatu mińskiego poziom bezrobocia był wyższy od poziomu z końca 2008 r.

Tabela 4. Dynamika bezrobocia w powiecie mińskim w latach 2008 - 2009

MIASTO / GMINA	LICZBA BEZROBOTNYCH		DYNAMIKA
	Rok 2008	Rok 2009	2008=100
m. Mińsk Mazowiecki	994	1218	122,53
g. Mińsk Mazowiecki	334	432	129,34
m/g. Kałuszyn	154	161	104,55
g. Cegłów	124	123	99,19
g. Dębe Wielkie	176	203	115,34
g. Dobrze	90	116	128,89
g. Jakubów	102	111	108,82
g. Latowicz	91	120	131,87
g. Mrozy	170	187	110
g. Siennica	133	197	148,12
g. Stanisławów	103	142	137,86
m/g. Halinów	220	292	132,73
m. Sulejówek	283	348	122,97
RAZEM	2974	3650	122,73

Największy wzrost poziomu bezrobocia w odniesieniu do grudnia 2008 r. zanotowano w gminach Siennica, Stanisławów i Halinów. Najmniej bezrobotnych przybyło na obszarze gmin Kałuszyn, Jakubów i Mrozy. Minimalny spadek bezrobocia wystąpił jedynie na terenie gminy Cegłów.

4. WYBRANE KATEGORIE BEZROBOTNYCH

Podstawowe dane o strukturze bezrobocia w powiecie mińskim na koniec miesiąca grudnia 2009 w ujęciu porównawczym do roku 2008 przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 5. Struktura bezrobocia (stan w końcu roku 2008 i 2009)

Wyszczególnienie	grudzień 2008 r.	Udział % 2974=100	grudzień 2009 r.	Udział % 3650=100
Kobiety	1430	48,08	1651	45,23
Mężczyźni	1544	51,92	1999	54,77
Poprzednio pracujący	2355	79,19	2977	81,56
Dotychczas nie pracujący	619	20,81	673	18,44
Zamieszkali na wsi	1550	52,12	1914	52,44
Młodzież do 25 roku życia	617	20,75	845	23,15
Z prawem do zasiłku	488	16,41	808	22,14
Zwolnieni z przyczyny zakładu pracy	105	3,53	258	7,07
Niepełnosprawni	123	4,14	154	4,22
Cudzoziemcy	12	0,40	24	0,66
Długotrwale bezrobotni	1329	44,69	970	26,58
Osoby powyżej 50 roku życia	771	25,92	825	22,60
Osoby bez kwalifikacji zawodowych	949	31,91	999	27,37
Bezrobotni ogółem	2974	100	3650	100

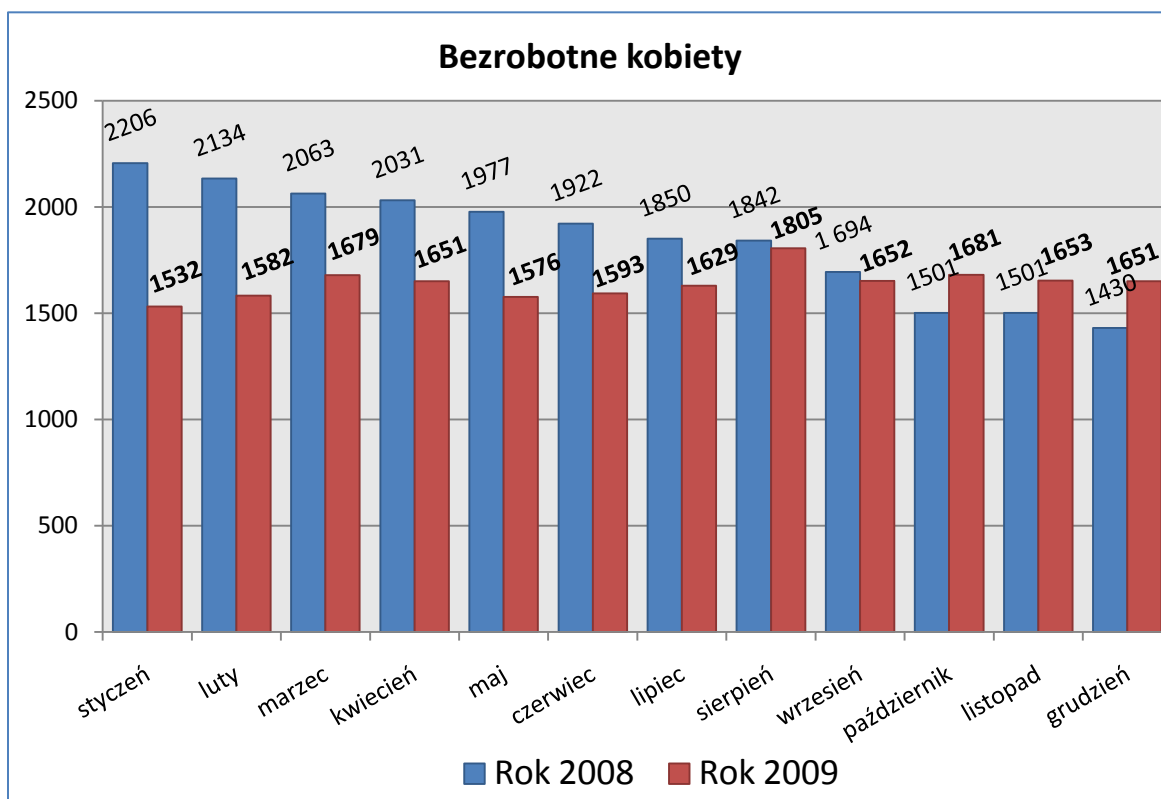
Systematycznie od 2007 roku wzrasta w ogólnej liczbie zarejestrowanych odsetek osób bezrobotnych posiadających prawo do zasiłku. W omawianym roku zanotowano wzrost odsetka

osób zwolnionych z przyczyn zakładu pracy (o 3,54 pkt %). Warto również zwrócić uwagę na mniejszą (o 359 osób) liczbę długotrwale bezrobotnych. Wzrosła natomiast liczba bezrobotnych w wieku do 25 lat (młodzież stanowiła w 2009 roku 23% ogółu zarejestrowanych).

4.1 Bezrobotne kobiety

Na koniec grudnia 2009 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy zarejestrowanych było 1651 bezrobotnych kobiet. W porównaniu do grudnia 2008 roku odnotowano wzrost liczby bezrobotnych kobiet o 221 osób. Kobiety stanowiły 45,2% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych. Rok wcześniej udział kobiet w ogólnej liczbie zarejestrowanych był większy i wynosił 48,1%.

Wykres 3. Liczba bezrobotnych kobiet w powiecie mińskim (stan w poszczególnych miesiącach 2008 i 2009 r.)

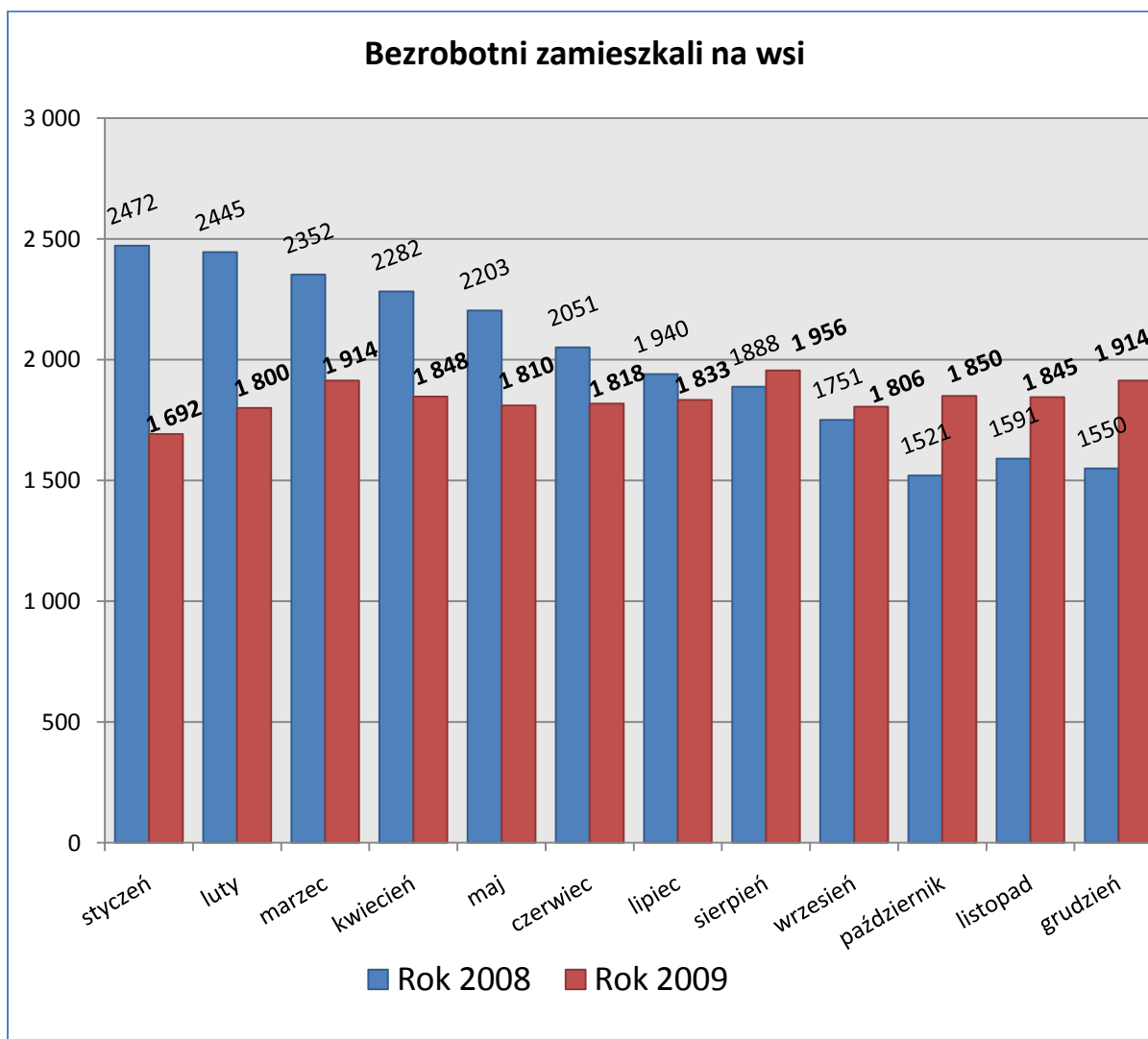
Kobiety stanowiły większość w następujących kategoriach bezrobotnych:

- zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy;
- dotychczas nie pracujący;
- samotnie wychowujący co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia.

4.2 Bezrobotni zamieszkali na wsi

W ewidencji PUP na koniec 2009 roku pozostawało 1914 osób ze wsi (w tym 842 kobiety). W porównaniu do poprzedniego okresu sprawozdawczego (2008) liczba bezrobotnych zamieszkałych na wsi wzrosła o 364 osoby. Prawo do zasiłku przysługiwało 434 bezrobotnym ze wsi. 1040 osób (54%) nie posiadało wykształcenia średniego. Duży odsetek bezrobotnych ze wsi stanowiła młodzież w wieku do 25 lat (27%).

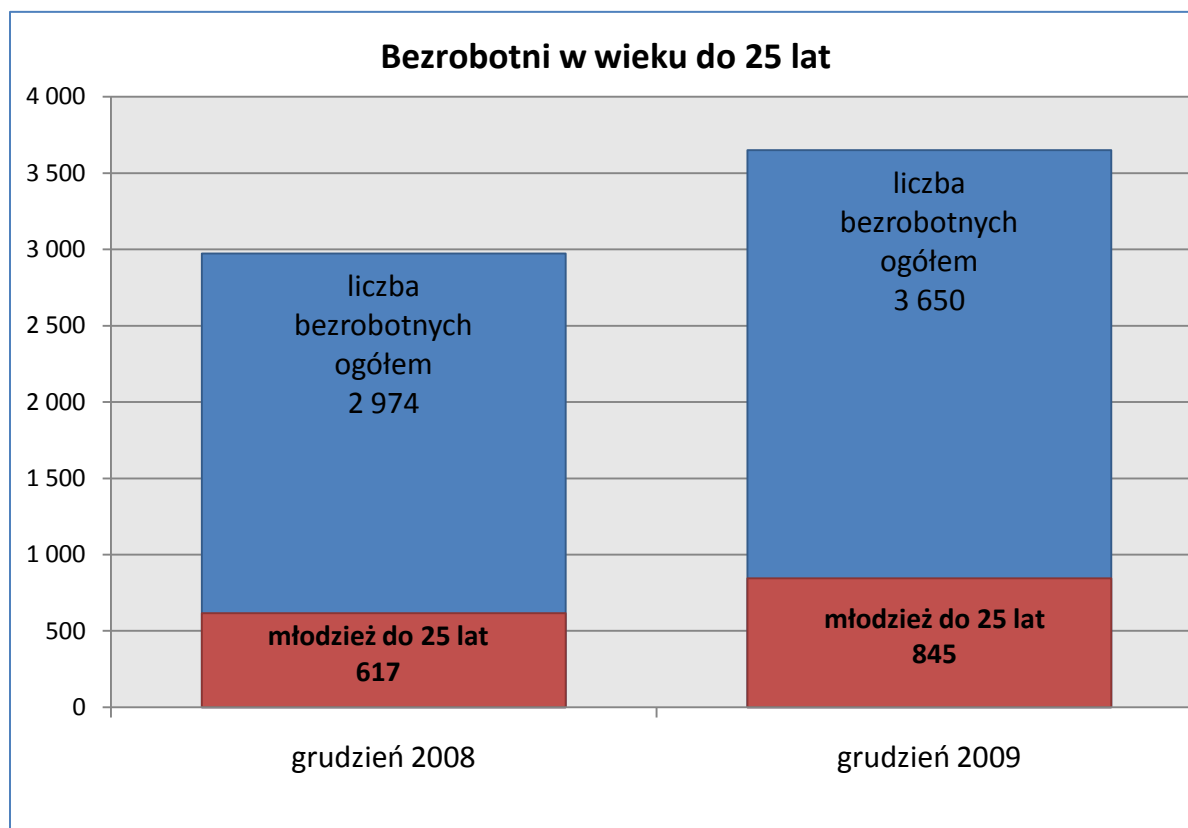
Wykres 4. Liczba bezrobotnych zamieszkałych na wsi (stan w poszczególnych miesiącach 2008 i 2009 roku)

4.3 Bezrobotna młodzież

Sytuacja młodzieży na rynku pracy nadal jest bardzo trudna. Na koniec omawianego roku sprawozdawczego w tut. Urzędzie zarejestrowanych było 845 bezrobotnych do 25 roku życia (w tym 423 kobiety). W porównaniu do roku 2008, liczba bezrobotnych w wieku do 25 lat wzrosła w okresie sprawozdawczym o 228 osób. Blisko 52% młodych bezrobotnych nie posiadało żadnego stażu pracy. Najliczniejszą grupę w tej kategorii stanowili bezrobotni z wykształceniem średnim ogólnokształcącym (305 osób, 36%) oraz policealnym i średnim zawodowym (215 osób, 25%). Wykształcenie wyższe posiadało 60 osób (7%).

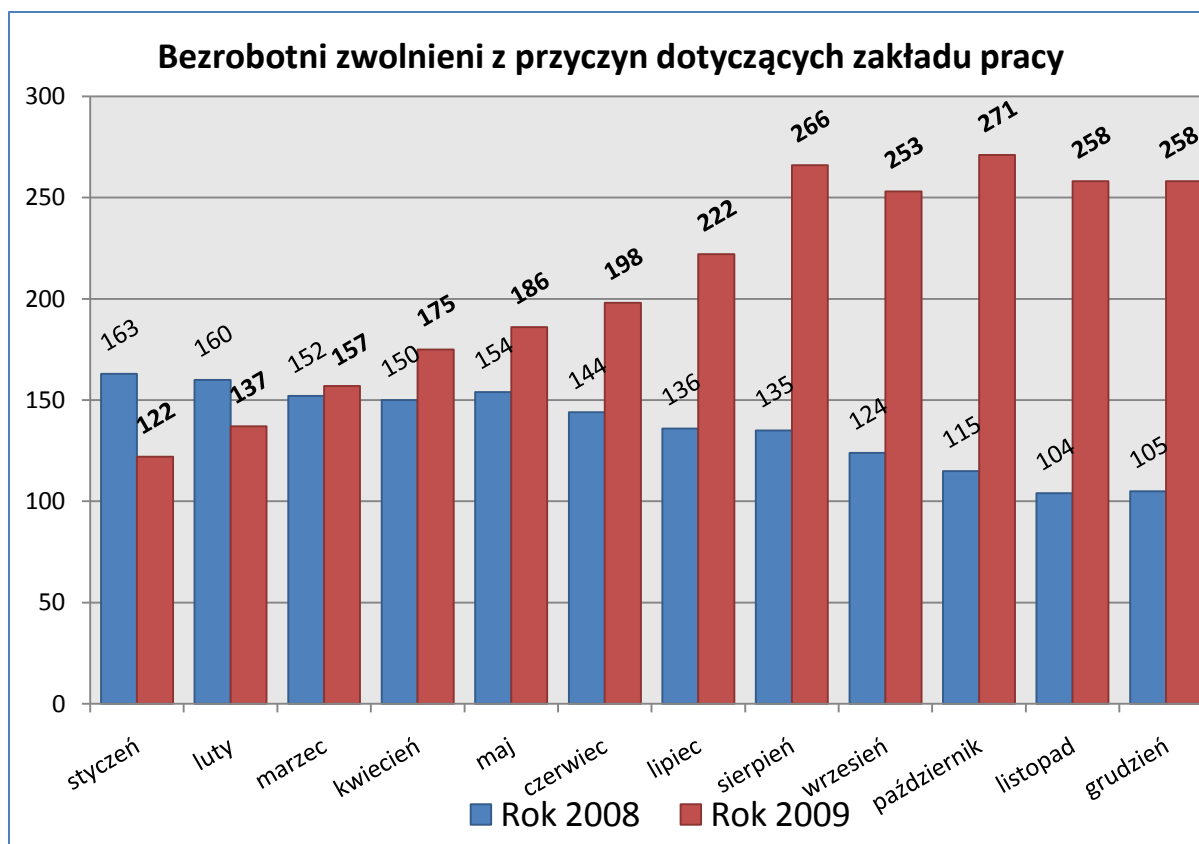
Wykres 5. Liczba bezrobotnych do 25 roku życia w ogólnej liczbie bezrobotnych (stan w końcu roku 2008 i 2009)

4.4 Bezrobotni zwolnieni z przyczyn zakładu pracy

Od początku 2009 roku z miesiąca na miesiąc wzrastała liczba bezrobotnych zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy. Na koniec grudnia 2009 r. bezrobotni zwolnieni z przyczyn pracodawcy w liczbie 258 (w tym 134 kobiety) stanowili 7,1% wszystkich zarejestrowanych. Odrotna tendencja miała miejsce w 2008 roku, kiedy to liczba zwolnionych z przyczyn zakładu pracy systematycznie zmniejszała się i w końcu grudnia wynosiła 105 osób (3,5% ogółu).

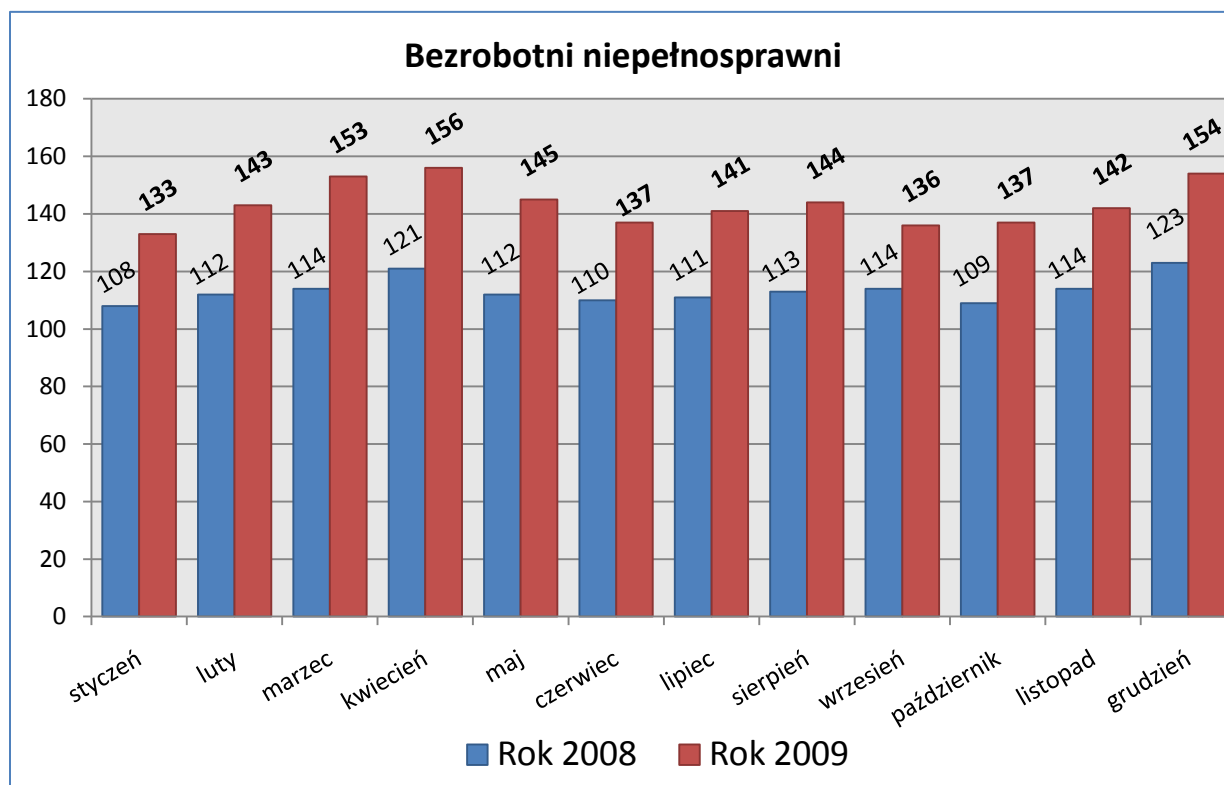
Wykres 6. Bezrobotni zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy w poszczególnych miesiącach 2008 i 2009 roku

4.5 Bezrobotni niepełnosprawni

Na koniec grudnia 2009 roku w ewidencji tut. Urzędu osoby niepełnosprawne stanowiły 4,2% ogółu bezrobotnych (154 osoby, w tym 55 kobiet). Należy dodać, że poza ewidencją bezrobotnych, 39 osób niepełnosprawnych (w tym 16 kobiet) zarejestrowanych było jako osoby poszukujące pracy i nie pozostające w zatrudnieniu. W porównaniu do sytuacji z grudnia 2008 roku ilość niepełnosprawnych bezrobotnych zwiększyła się o 31 osób.

Wykres 7. Liczba niepełnosprawnych bezrobotnych (stan w poszczególnych miesiącach 2008 i 2009 roku)

Analizując wykształcenie bezrobotnych niepełnosprawnych, w omawianym roku największą grupę stanowiły osoby z wykształceniem podstawowym i podstawowym nieukończonym – 61 osób. Wykształcenie zasadnicze zawodowe posiadało 58 osób, średnie – 11 osób, a policealne i średnie zawodowe 18 osób. Niepełnosprawni z wyższym wykształceniem stanowili najmniejszy odsetek (6 osób). Biorąc pod uwagę miejsce zamieszkania, więcej osób było z miasta (84) niż ze wsi (70). Do najczęściej występujących rodzajów niepełnosprawności należały upośledzenia narządu ruchu (40 osób), choroby układu oddechowego (25 osób) i choroby neurologiczne (13 osób).

W końcu omawianego roku z lekkim stopniem niepełnosprawności zarejestrowanych było w tut. Urzędzie 111 osób (72,1% wszystkich niepełnosprawnych bezrobotnych), 42 osoby posiadały umiarkowany stopień niepełnosprawności (27,3 %), jedna osoba posiadała znaczny stopień niepełnosprawności (0,6%).

W ciągu roku sprawozdawczego z ewidencji osób bezrobotnych i poszukujących pracy wyłączono razem 218 osób niepełnosprawnych, w tym 99 kobiet. Do najczęściej występujących powodów wyłączenia z ewidencji można zaliczyć:

- podjęcie pracy - 49 osób (28 kobiet);
- rezygnację lub niepotwierdzenie gotowości do pracy - 92 osoby (40 kobiet);
- utratę statusu osoby niepełnosprawnej - 32 osoby (15 kobiet).

4.6 Bezrobotni cudzoziemcy

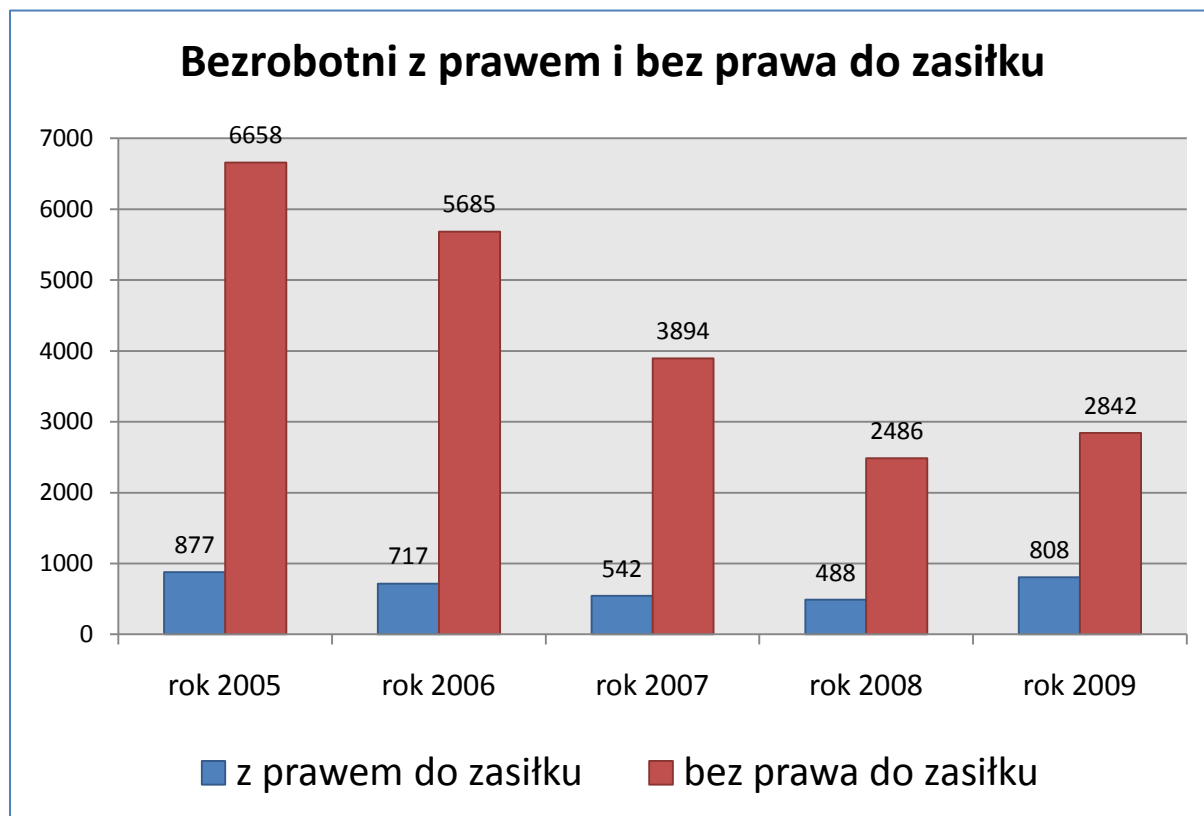
Na koniec roku sprawozdawczego w rejestrze bezrobotnych znajdowało się 24 cudzoziemców, w tym 11 kobiet. Cudzoziemcy stanowili 0,7% ogółu zarejestrowanych. Odnosząc się do danych z 2008 roku, liczba cudzoziemców zarejestrowanych w tut. Urzędzie wzrosła o 12 osób. Dwojgu cudzoziemców z krajów UE przysługiwało prawo do zasiłku.

4.7 Bezrobotni posiadający prawo do zasiłku

Na koniec grudnia 2009 r. prawo do zasiłku posiadało 808 osób bezrobotnych, w tym 373 kobiety, co oznacza, że zasiłek pobierało 22,1% z 3650 zarejestrowanych bezrobotnych. W odniesieniu do 2008 roku liczba bezrobotnych z prawem do zasiłku wzrosła o 320 osób. Na wykresie 8 przedstawiono dane o ilości osób z prawem i bez prawa do zasiłku począwszy od końca 2005 roku.

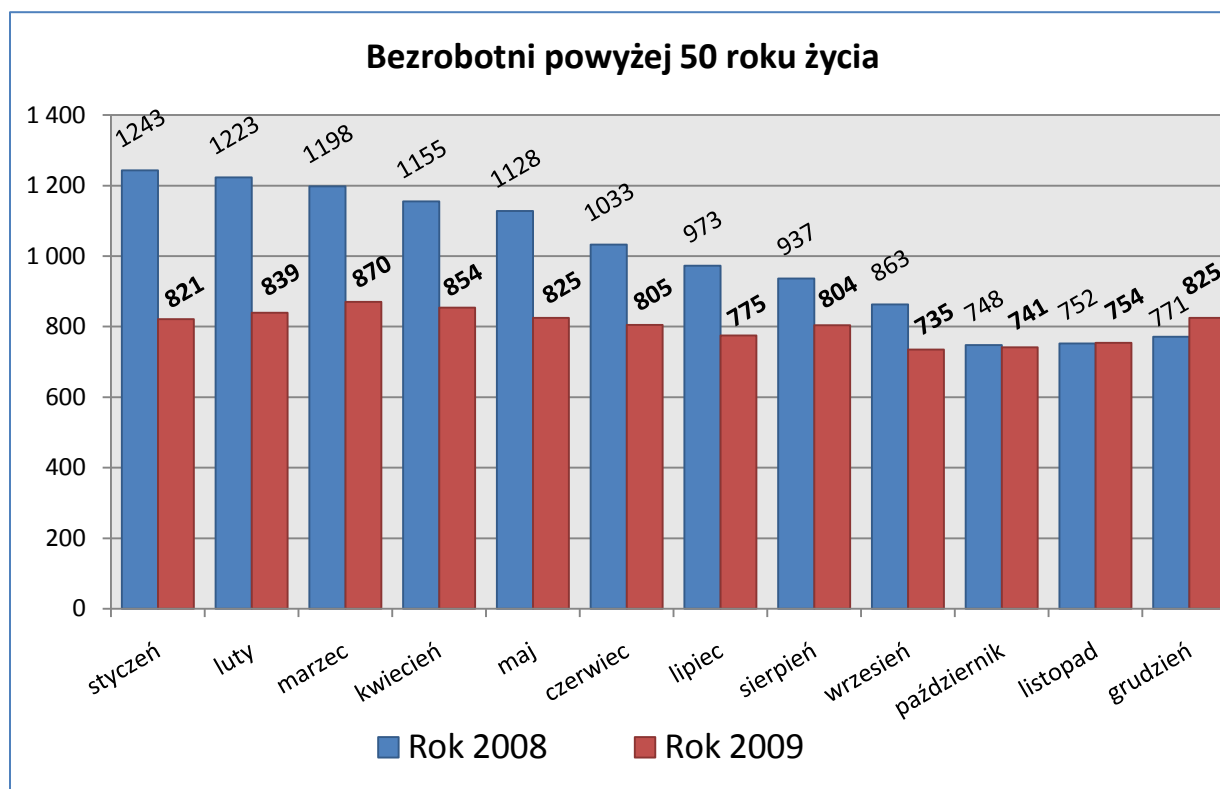
Wykres 8. Bezrobotni z prawem i bez prawa do zasiłku w latach 2005 - 2009.

4.8 Bezrobotni powyżej 50 roku życia

Osoby w wieku powyżej 50 lat w dalszym ciągu stanowią poważny odsetek wśród ogółu bezrobotnych. W końcu grudnia 2009 r. w rejestrze PUP znajdowało się 825 bezrobotnych powyżej 50 roku życia (w tym 276 kobiet). Odnosząc te dane do sytuacji z grudnia 2008 zauważamy zwiększenie liczby bezrobotnych w tej grupie wiekowej o 54 osoby.

Wykres 9. Bezrobotni powyżej 50 roku życia (stan w poszczególnych miesiącach 2008 i 2009 roku)

4.9 Bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych

W myśl przepisów ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, bezrobotnym bez kwalifikacji zawodowych jest osoba nieposiadająca kwalifikacji do wykonywania jakiegokolwiek zawodu poświadczonych dyplomem, świadectwem, zaświadczeniem instytucji szkoleniowej lub innym dokumentem uprawniającym do wykonywania zawodu. Według stanu na dzień 31 grudnia 2009 w rejestrze bezrobotnych znajdowało się 999 osób bez kwalifikacji zawodowych, w tym 474 kobiety. Udział procentowy tej grupy bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych wynosił w okresie sprawozdawczym 27,4% i był mniejszy od notowanego w 2008 roku o 4,5 pkt proc.

5. STRUKTURA BEZROBOTNYCH

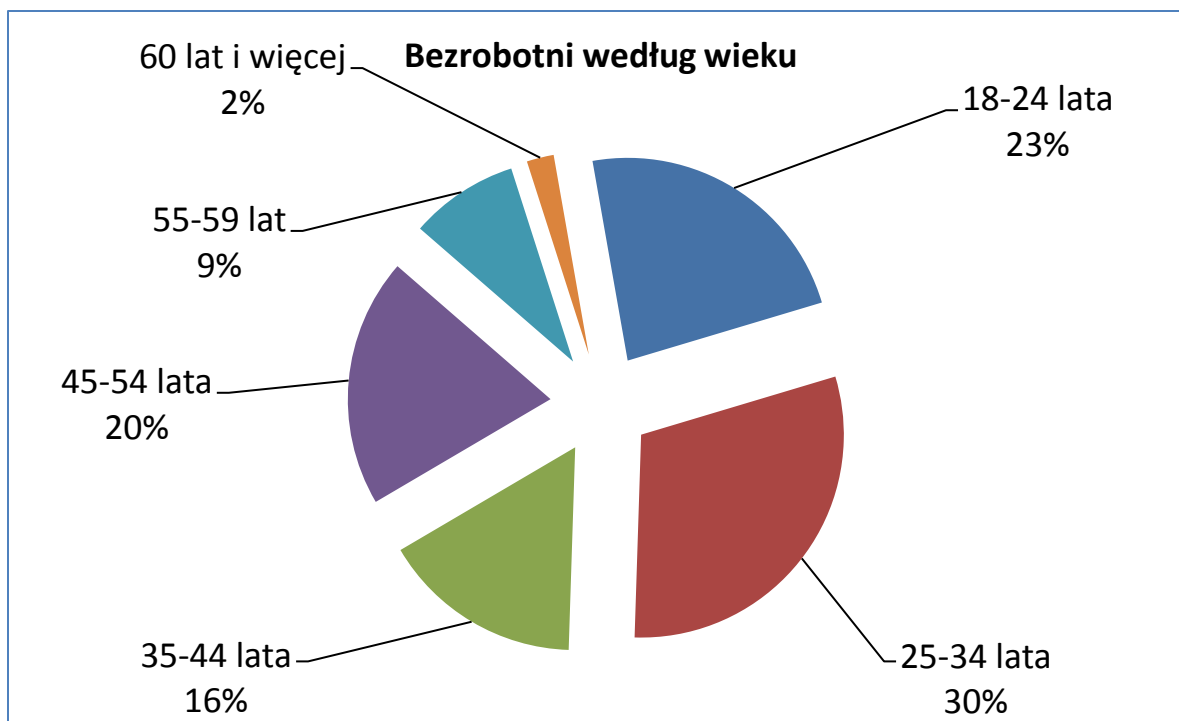
5.1 Bezrobotni według wieku

Dokonując analizy bezrobotnych według wieku można zauważyć, iż w końcu 2009 roku największa liczba bezrobotnych w naszym powiecie mieściła się w przedziale wiekowym od 25-34 lata (1100 osób, co stanowiło 30,1% ogółu bezrobotnych). W porównaniu do roku 2008 wyższy był odsetek bezrobotnej młodzieży. Zmniejszył się natomiast procentowy udział osób w wieku 45+ w ogólnej liczbie bezrobotnych. Liczby bezwzględne oraz udział procentowy bezrobotnych według wieku przedstawione zostały w tabeli 6.

Tabela 6. Bezrobotni według wieku (stan w końcu roku 2008 i 2009)

Wyszczególnienie	Rok 2008		Rok 2009	
	Ilość osób	Struktura w %	Ilość osób	Struktura w %
Ogółem	2974	100	3650	100
w tym:				
18-24 lata	617	20,75	845	23,15
25-34 lata	828	27,84	1100	30,14
35-44 lata	458	15,40	585	16,03
45-54 lata	696	23,40	724	19,84
55-59 lat	301	10,12	317	8,68
60 lat i więcej	74	2,49	79	2,16

Wykres 10. Bezrobotni według wieku (stan w końcu roku 2009)

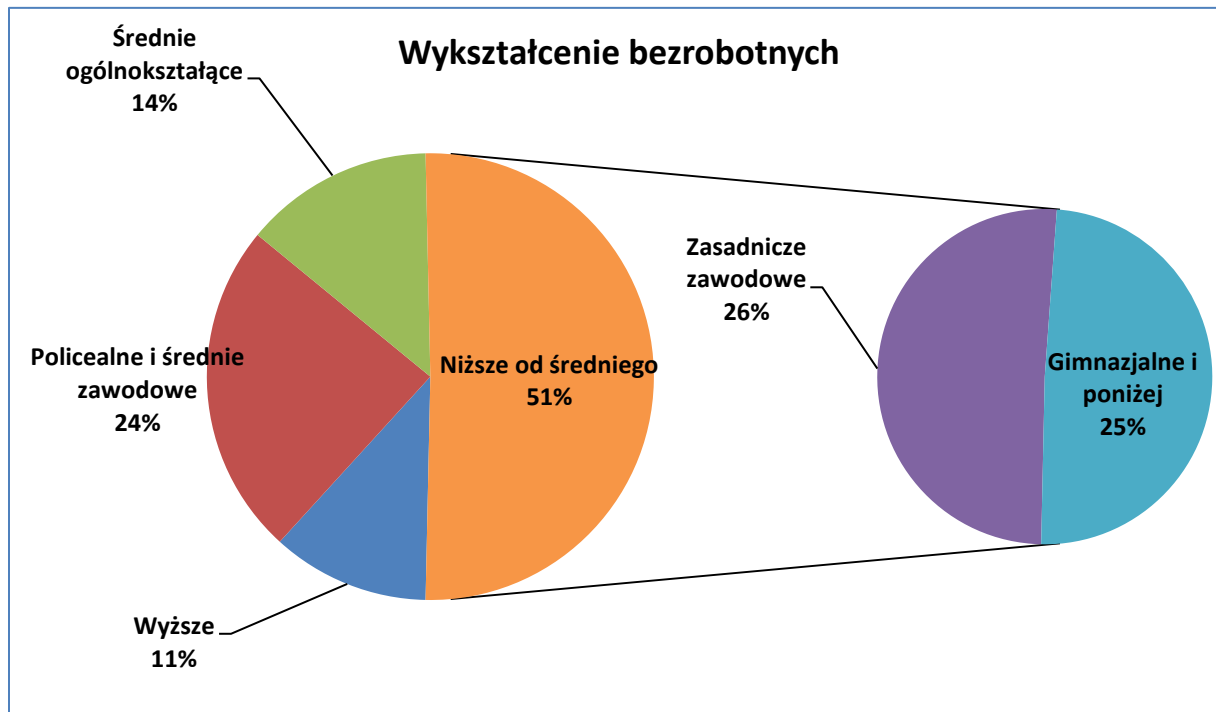
5.2 Bezrobotni według wykształcenia

Osiągnięty poziom wykształcenia w bardzo istotnym stopniu wpływa na aktywność zawodową. Na koniec grudnia 2009 r. w ewidencji bezrobotnych pozostawało 1850 osób, które posiadały wykształcenie niższe od średniego, co stanowiło blisko 51% ogółu zarejestrowanych. Problemy z tą grupą dodatkowo potęguje wiek, częsty brak jakichkolwiek kwalifikacji oraz przedłużający się okres przebywania w rejestrze Urzędu Pracy. Najmniejszy odsetek wśród bezrobotnych stanowiły osoby posiadające wykształcenie średnie ogólnokształcące lub wyższe. Problem bezrobocia w coraz większym zakresie dotyka również osoby z wyższym wykształceniem. Często wykształcenie wyższe w kierunku, na które brak zapotrzebowania na lokalnym rynku pracy, stanowi poważną przeszkodę w podjęciu zatrudnienia. W omawianym roku wśród osób z wyższym wykształceniem więcej było kobiet (277). Mężczyźni natomiast stanowili zdecydowaną większość wśród bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz gimnazjalnym i poniżej (proporcje rozkładają się w tych przypadkach podobnie i wynoszą 67 do 33 proc.).

Tabela 7. Bezrobotni według wykształcenia (stan w końcu roku 2008 i 2009)

Wyszczególnienie	Rok 2008		Rok 2009	
	Ilość osób	Struktura w %	Ilość osób	Struktura w %
Ogółem	2974	100	3650	100
wyższe	270	9,08	417	11,42
policealne i średnie zawodowe	690	23,20	882	24,17
średnie ogólnokształcące	363	12,21	501	13,73
zasadnicze zawodowe	777	26,12	940	25,75
gimnazjalne i poniżej	874	26,39	910	24,93

Wykres 11. Bezrobotni według wykształcenia (stan w końcu roku 2009)

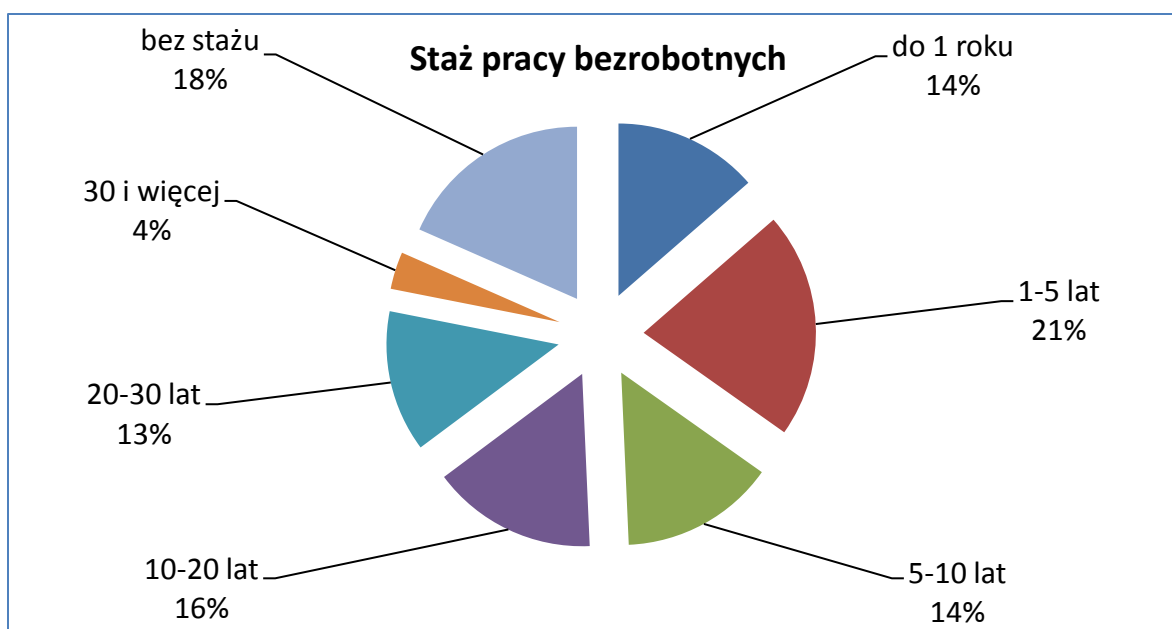
5.3 Bezrobotni według stażu pracy

Najliczniejszą grupę w tej kategorii stanowili bezrobotni ze stażem pracy od roku do 5 lat tj. 775 osób (ponad 21%), w dalszej kolejności znaleźli się bezrobotni bez stażu - 673 osoby (18,4 %) oraz osoby ze stażem pracy od 10 do 20 lat – 565 osób (15,5%).

Tabela 8. Bezrobotni według stażu pracy (stan w końcu roku 2008 i 2009)

Wyszczególnienie	Rok 2008		Rok 2009	
	Ilość osób	Struktura w %	Ilość osób	Struktura w %
Ogółem	2974	100	3650	100
do 1 roku	380	12,78	496	13,59
1-5 lat	597	20,07	775	21,23
5-10 lat	414	13,92	528	14,47
10-20 lat	458	15,40	565	15,48
20-30 lat	416	13,99	484	13,26
30 i więcej	90	3,03	129	3,53
bez stażu	619	20,81	673	18,44

Wykres 12. Bezrobotni według stażu pracy (stan w końcu 2009 roku)

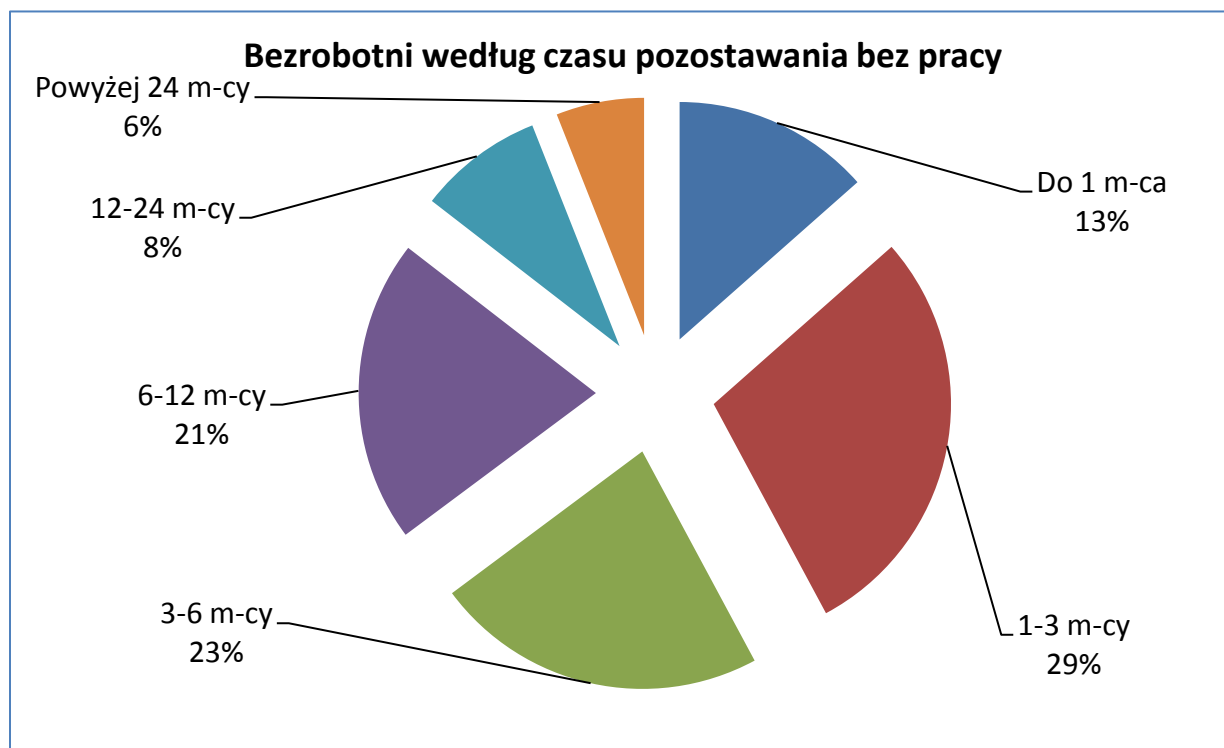
5.4 Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy

W omawianym roku największą grupę wśród bezrobotnych stanowiły osoby zarejestrowane od 1 do 3 miesięcy. W porównaniu do 2008 roku w okresie sprawozdawczym więcej było osób pozostających bez pracy od 3 do 6 miesięcy. Wyraźny spadek ilości zarejestrowanych odnotowano w grupie osób pozostających bez pracy ponad 24 miesiące (o 13,88 pkt %).

Tabela 9. Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy od momentu ostatniej rejestracji w Powiatowym Urzędzie Pracy (stan w końcu 2008 i 2009 roku)

Wyszczególnienie	Rok 2008		Rok 2009	
	Ilość osób	Struktura w %	Ilość osób	Struktura w %
Ogółem	2974	100	3650	100
do 1 miesiąca	388	13,04	495	13,56
1-3 miesiące	772	25,96	1053	28,85
3-6 miesięcy	468	15,74	832	22,79
6-12 miesięcy	443	14,90	737	20,19
12-24 miesięcy	311	10,45	313	8,58
powyżej 24 miesięcy	592	19,91	220	6,03

Wykres 13. Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy od momentu ostatniej rejestracji w końcu 2009 r.

5.5 Długotrwale bezrobotni

Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy definiuje bezrobotnego długotrwale jako osobę pozostającą w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych.

Na koniec omawianego roku, w ewidencji tut. Urzędu zarejestrowanych było 970 osób długotrwale bezrobotnych (w tym 487 kobiet), co stanowiło 26,57% ogółu zarejestrowanych. W podobnym okresie 2008 roku zarejestrowanych było 1329 osób długotrwale bezrobotnych tj. 44,69 % ogółu.

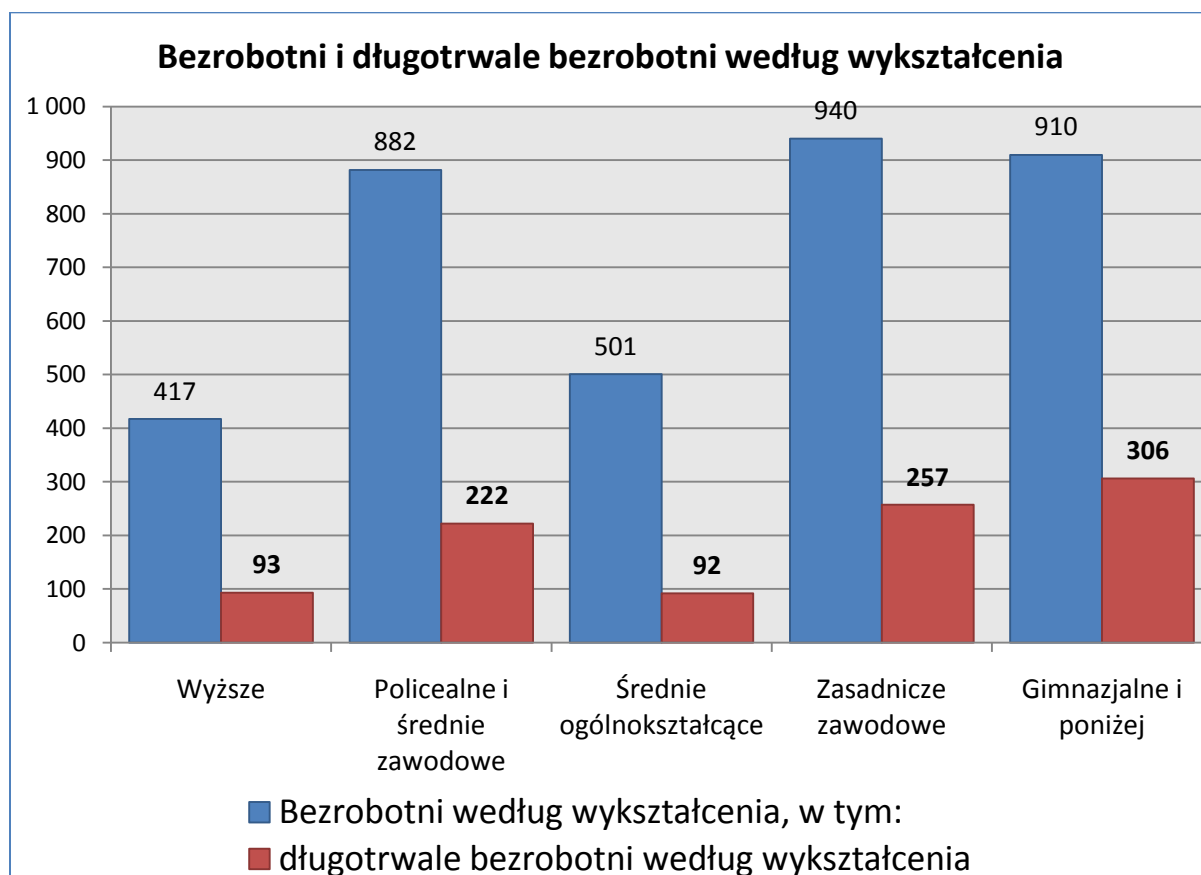
W końcu grudnia 2009 roku, spośród 970 osób długotrwale bezrobotnych – 563 osoby (58%) nie posiadały wykształcenia średniego. Odnosząc się do danych z roku 2008, w omawianym okresie wzrosła (o 11 osób) liczba długotrwale bezrobotnych posiadających wykształcenie wyższe.

Tabela 10. Długotrwale bezrobotni według wykształcenia (stan w końcu grudnia 2008 i 2009 roku)

Wyszczególnienie	Rok 2008		Rok 2009	
	Ilość osób	Struktura w %	Ilość osób	Struktura w %
Ogółem	1329	100	970	100
Wyższe	82	6,17	93	9,59
Policealne i średnie zawodowe	280	21,07	222	22,89
Średnie ogólnokształcące	101	7,60	92	9,48
Zasadnicze zawodowe	380	28,59	257	26,49
Gimnazjalne i poniżej	486	36,57	306	31,55

Wykres 14. Udział długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie zarejestrowanych wg wykształcenia (stan w końcu roku 2009)

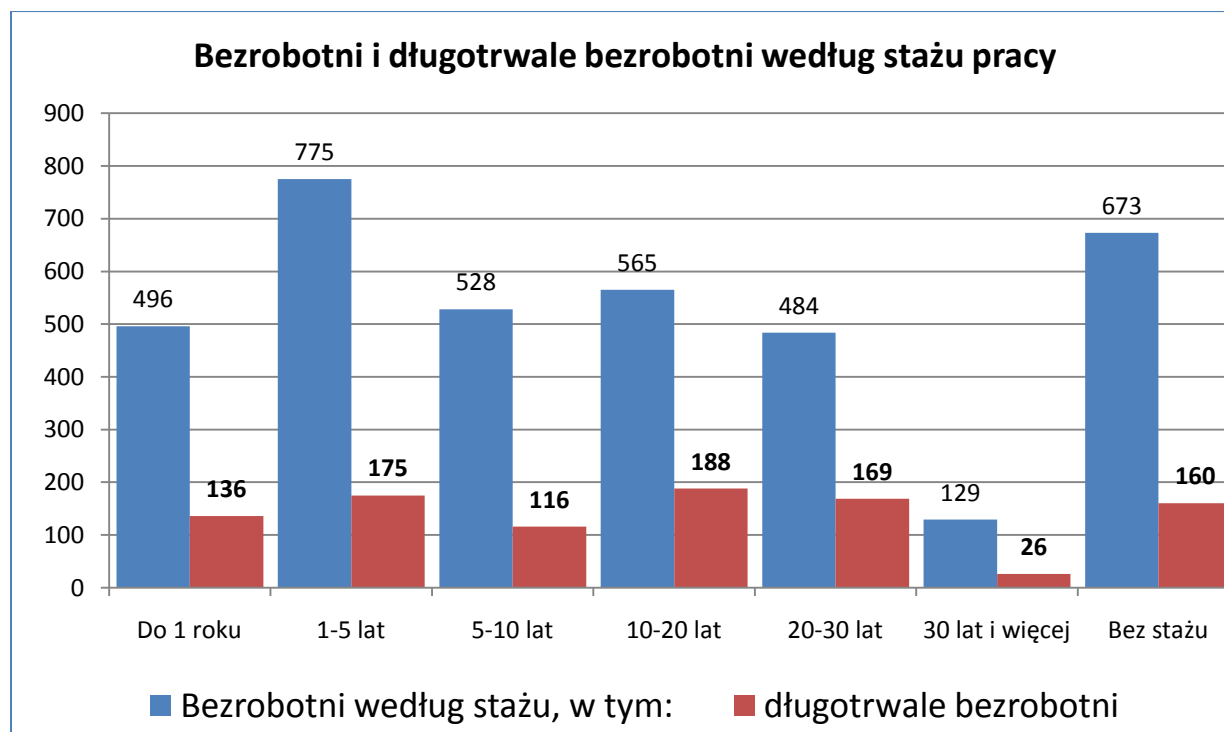

Blisko 31% długotrwale bezrobotnych nie posiada żadnego udokumentowanego stażu pracy lub posiada staż nie przekraczający 1 roku. Najmniejszy odsetek (2,7%) wśród długotrwale bezrobotnych stanowią osoby, które posiadają przynajmniej 30-letni staż pracy.

Tabela 11. Długotrwale bezrobotni według stażu pracy (stan w końcu grudnia 2008 i 2009 roku)

Wyszczególnienie	Rok 2008		Rok 2009	
	Ilość osób	Struktura w %	Ilość osób	Struktura w %
Ogółem	1329	100	970	100
do 1 roku	171	12,87	136	14,02
1-5 lat	218	16,40	175	18,04
5-10 lat	181	13,62	116	11,96
10-20 lat	249	18,74	188	19,38
20-30 lat	224	16,85	169	17,42
30 i więcej	42	3,16	26	2,68
Bez stażu	244	18,36	160	16,50

Wykres 15. Długotrwale bezrobotni w ogólnej liczbie zarejestrowanych wg stażu pracy (stan w końcu 2009 r.)

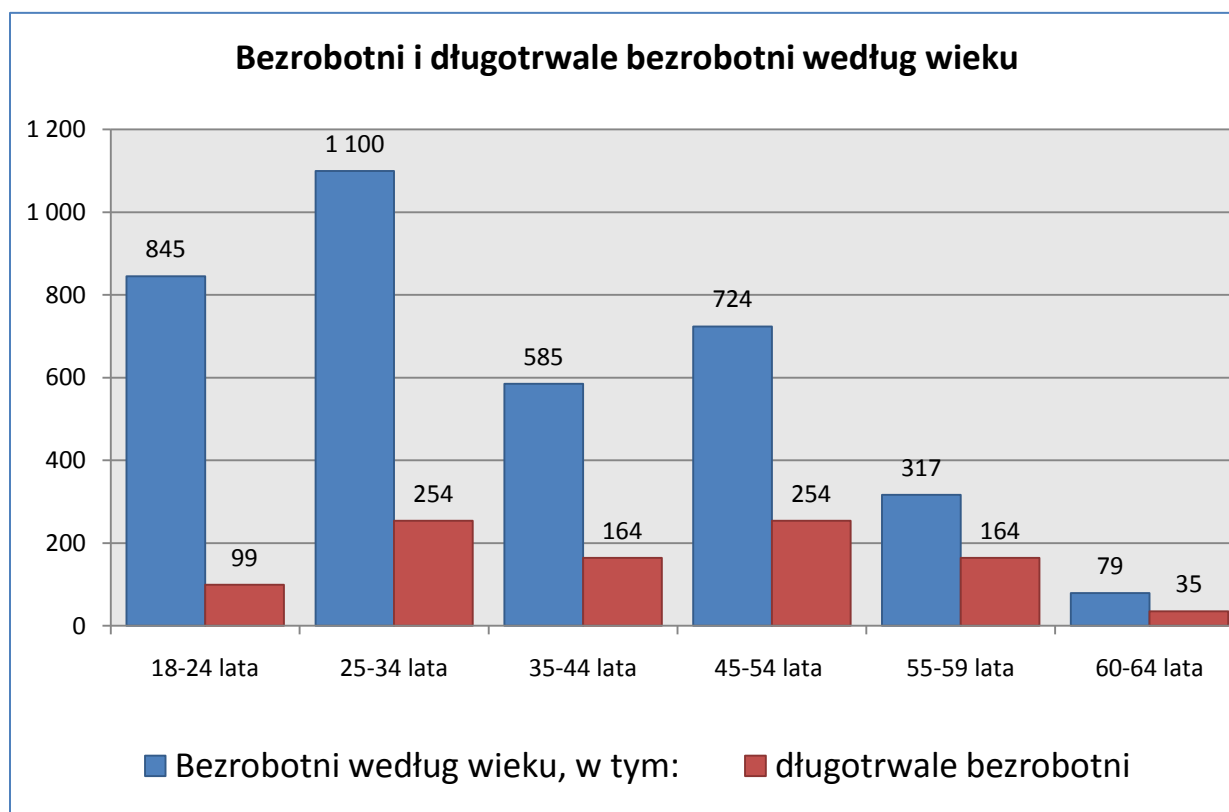

Odnosząc się do wieku, największy odsetek długotrwale bezrobotnych, podobnie jak w roku 2008, występuje w grupach wiekowych 25-34 lata (26%) i 45 – 54 lata (26%).

Tabela 12. Długotrwale bezrobotni według wieku (stan w końcu grudnia 2008 i 2009 roku)

Wyszczególnienie	Rok 2008		Rok 2009	
	Ilość osób	Struktura w %	Ilość osób	Struktura w %
Ogółem	1329	100	970	100
18-24 lata	116	8,73	99	10,21
25-34 lata	301	22,65	254	26,18
35-44 lata	227	17,08	164	16,91
45-54 lata	420	31,60	254	26,18
55-59 lat	206	15,50	164	16,91
60 lat i więcej	59	4,44	35	3,61

Wykres 16. Długotrwale bezrobotni w ogólnej liczbie zarejestrowanych wg wieku (stan w końcu 2009 roku)

II. POŚREDNICTWO PRACY I PORADNICTWO ZAWODOWE

1. POŚREDNICTWO PRACY

Głównym zadaniem pośrednictwa pracy jest pomoc bezrobotnym i poszukującym pracy w uzyskaniu odpowiedniego zatrudnienia oraz pomoc pracodawcom w pozyskaniu pracowników o odpowiednich kwalifikacjach. Pozostałe działania w ramach pośrednictwa pracy takie jak pozyskiwanie i upowszechnianie ofert pracy, inicjowanie spotkań bezrobotnych i poszukujących pracy z pracodawcami oraz współdziałanie z innymi partnerami w zakresie wymiany informacji o możliwościach uzyskania zatrudnienia służącej mają jak najlepszej i najszybszej realizacji zadania jakim jest podjęcie zatrudnienia przez osoby bezrobotne i poszukujące pracy.

Wraz z wdrożeniem w 2008 roku standardów usług rynku pracy wyodrębniono w strukturze urzędu tzw. pośrednictwo zewnętrzne i pośrednictwo wewnętrzne. Zadaniem pośrednictwa zewnętrznego jest przede wszystkim pozyskiwanie ofert pracy oraz nawiązywanie kontaktu z pracodawcami. To tutaj zgłaszane są przez pracodawców oferty pracy, ustalone wymagania co do kandydatów na wolne stanowiska pracy oraz koordynowane są działania z zakresu realizacji ofert pracy poprzez pośrednictwo wewnętrzne. Pośrednictwo zewnętrzne odpowiedzialne jest również za organizowanie spotkań z pracodawcami, giełd i targów pracy. Ważnym zadaniem pośrednictwa zewnętrznego jest również nawiązywanie kontaktów z pracodawcami funkcjonującymi na lokalnym rynku pracy realizowane głównie poprzez wizyty pośredników u pracodawców. Pośrednictwo zewnętrzne odpowiada także za rozpowszechnianie ofert pracy m.in. poprzez umieszczanie ich na tablicach ogłoszeniowych w siedzibie Urzędu, a także na stronie internetowej PUP. Pośrednictwo wewnętrzne zajmuje się głównie doбором i kierowaniem bezrobotnych o odpowiednich kwalifikacjach do pracodawcy na zgłoszone wolne miejsce pracy.

W 2009 roku do Powiatowego Urzędu Pracy w Mińsku Mazowieckim wpłynęło 2913 ofert pracy (to o 1327 ofert mniej niż w 2008 roku), z czego 1191 ofert zostało pozyskanych przez pośredników pracy w wyniku wizyt w zakładach pracy. Efektywność realizacji pośrednictwa pracy w latach 2008 – 2009 przedstawia tabela 13.

Tabela 13. Realizacja zadań pośrednictwa pracy w latach 2008-2009

Wyszczególnienie	Rok 2008	Rok 2009
Liczba zakładów pracy pozyskanych do współpracy	306	338
Liczba wizyt u pracodawców	266	436
Liczba niesubsydiowanych miejsc pracy Pozyskanych w wyniku wizyt	1287	1191
Liczba pozyskanych miejsc pracy ogółem	4240	2913
Liczba niesubsydiowanych miejsc pracy	3197	2010
Liczba faktycznie zrealizowanych ofert pracy	4223	2995
w tym:		
w ramach niesubsydiowanych miejsc pracy	3259	2080
Efektywność wykorzystania pozyskanych miejsc pracy (5:4)	99%	100%

Efektywność wykorzystania pozyskanych miejsc pracy nadal utrzymuje się na wysokim poziomie. Porównując rok 2009 do 2008, wyraźnie wzrosła liczba wizyt pośredników pracy u pracodawców. Podczas wizyt w zakładach pracy, pośrednicy zewnętrzni oprócz pozyskiwania wolnych miejsc pracy, informowali pracodawców o możliwości tworzenia nowych miejsc pracy z wykorzystaniem dostępnych instrumentów finansowanych ze środków Funduszu Pracy i Europejskiego Funduszu Społecznego.

W omawianym okresie PUP zorganizował 6 giełd pracy, na które wezwano łącznie 229 osób bezrobotnych. Taka forma pośrednictwa pozwala pracodawcom zapoznać się ze strukturą zarejestrowanych osób bezrobotnych, ułatwia znalezienie odpowiednich kandydatów na oferowane stanowiska oraz umożliwia bliższe poznanie oferty Powiatowego Urzędu Pracy. Dla

osób bezrobotnych giełdy są dobrą okazją do nawiązania bezpośredniego kontaktu z pracodawcą, który w wielu przypadkach zaowocował podjęciem zatrudnienia.

Z tej formy usług Urzędu skorzystały w 2009 roku następujące firmy:

1. Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych;
2. F.H.U. „Follux”, F.H.U. „Follux Bis” Centrum Pokryć Dachowych;
3. „AUTORAMA” S.C. A. Rokicka, J. Rokicki;
4. „SKOK” Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo – Kredytowa;
5. „COMPLEXBUD” Adrian Wiliński;
6. „KAROMA” Roman Kaczmarek.

Pracodawcy, dla których zorganizowano giełdy oferowali pracę na następujących stanowiskach:

- robotnik budowlany;
- robotnik gospodarczy;
- pracownik warsztatu samochodowego;
- kasjer bankowy;
- pracownik ochrony – dozorca.

W 2009 roku najwięcej ofert pracy (311) pracodawcy zgłosili na stanowisko pracownika biurowego (należy jednak zaznaczyć, że w większości były to oferty stażu zawodowego). Odnosząc się do danych z 2008 roku wpłynęło więcej ofert dla pracowników ochrony, pakowaczy, nauczycieli przedszkola, mechaników pojazdów samochodowych, malarzy budowlanych oraz elektromonterów linii kablowych. Porównanie ilości ofert, które wpłynęły w wybranych zawodach do tut. Urzędu w latach 2008 – 2009 zawiera tabela 14 (verte).

Tabela 14. Wybrane oferty pracy zgłoszone do PUP w 2008 i 2009 roku

Nazwa zawodu	Liczba ofert pracy zgłoszonych w roku 2008	Liczba ofert pracy zgłoszonych w roku 2009	Wzrost/spadek ilości ofert w odniesieniu do 2008 roku
Pracownik biurowy	272	311	+39
Sprzedawca	312	250	-62
Pracownik administracyjny	212	145	-67
Robotnik gospodarczy	212	136	-76
Robotnik budowlany	262	120	-142
Sprzątaczką	180	88	-92
Operator urządzeń do formowania wyrobów z tworzyw sztucznych	71	56	-15
Kierowca samochodu ciężarowego	124	59	-65
Pakowacz	56	68	+12
Magazynier	65	46	-19
Nauczyciel przedszkola	27	45	+18
Sortowacz	33	27	-6
Kucharz	34	31	-3
Ślusarz	52	21	-31
Kierowca ciągnika siodłowego	57	15	-42
Robotnik placowy	30	20	-10
Stolarz	48	27	-21
Księgowy [samodzielny]	26	23	-3
Pracownik ochrony mienia i osób	34	114	+80
Brukarz	70	39	-31
Mechanik pojazdów samochodowych	17	26	+9
Elektromonter instalacji elektrycznych	36	21	-15
Kierowca samochodu osobowego	33	15	-18
Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	73	43	-30
Agent ubezpieczeniowy	21	12	-9
Murarz	44	20	-24
Malarz budowlany	1	16	+15
Robotnik drogowy	67	34	-33
Elektromonter linii kablowych	2	10	+8
Stolarz meblowy	36	14	-22

W omawianym okresie sprawozdawczym Urząd pozyskiwał oferty pracy z sieci EURES oraz niepublicznych agencji pośrednictwa pracy. Wszystkim osobom zainteresowanym podjęciem zatrudnienia w krajach Unii Europejskiej udzielano informacji w tym zakresie. Do dyspozycji klientów Urzędu były również europejskie wzory życiorysów i materiały informacyjne w postaci broszur, ulotek i folderów. W ramach sieci EURES do PUP wpłynęło w opisywanym okresie 158 ofert pracy na łączną liczbę 1952 wakatów. Dla porównania w roku 2008 wpłynęły 333 oferty pracy (4137 wakatów).

W roku sprawozdawczym pośrednicy pracy do najczęściej występujących barier w podjęciu zatrudnienia zaliczyli między innymi:

- nieaktualne lub niewystarczające kwalifikacje zawodowe;
- brak doświadczenia zawodowego;
- zbyt długa przerwa w wykonywaniu zawodu;
- wiek;
- brak dodatkowych uprawnień;
- niechęć do przekwalifikowania;
- zniechęcenie spowodowane bezskutecznością poszukiwania pracy;
- niechęć do podejmowania pracy wymagającej dojazdu do pracodawcy;
- sprawowanie opieki nad dziećmi i osobami zależnymi;
- zły stan zdrowia;
- wygórowane wymagania płacowe;
- nielegalne zatrudnienie.

2. PORADNICTWO ZAWODOWE I INFORMACJA ZAWODOWA

Poradnictwo zawodowe oraz informacja zawodowa są zaliczane do form przeciwdziałania bezrobociu oraz łagodzenia jego skutków. Zarówno poradnictwo zawodowe, jak również informacja zawodowa, prowadzone są w tut. Urzędzie jako formy ogólnodostępne. Z pomocy doradców zawodowych w 2009 roku korzystali bezrobotni, osoby poszukujące pracy oraz osoby nie zarejestrowane w PUP. Doradcy pomagali klientom Urzędu ocenić szanse na uzyskanie pracy, pomagali w wyborze właściwego kierunku rozwoju zawodowego, a także podpowiadali jak skutecznie wzmocnić własną atrakcyjność na rynku pracy.

W 2009 roku z poradnictwa indywidualnego (rozmowa wstępna, porada indywidualna) skorzystało 1531 osób (w tym 684 kobiety). Porady dotyczyły między innymi zmiany zawodu, oceny szans uzyskania zatrudnienia, oceny predyspozycji do odbycia szkolenia, uzupełnienia umiejętności zawodowych, rozpoczęcia własnej działalności gospodarczej. Z badań testowych skorzystało 30 osób (w tym 18 kobiet).

Tabela 15. Wyniki działania poradnictwa zawodowego w latach 2008 – 2009

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2008		Rok 2009	
	Liczba osób	Efektywność (w %)	Liczba osób	Efektywność (w %)
Liczba osób korzystających z poradnictwa zawodowego	1723		1531	
Wyniki działań:				
podjęcia pracy	333	19	150	10
rozpoczęcie szkolenia	358	21	171	11
uczestnictwo w Klubie Pracy	100	6	135	9

Z usług informacji zawodowej skorzystały w omawianym okresie 73 osoby (w tym 37 kobiet). Informacja zawodowa to spotkania w ramach których uczestnicy otrzymują między innymi informacje o zawodach (zakres i rodzaj czynności wykonywanych w danym zawodzie), wymaganiach psychologicznych i fizycznych jakie należy spełnić aby móc wykonywać określony zawód. W trakcie spotkań doradcy informowali o prawach i obowiązkach osoby zarejestrowanej w PUP, możliwych formach wsparcia oraz o projektach realizowanych przez Urząd, a także o instytucjach szkoleniowych i edukacyjnych, w których można podnieść kwalifikacje.

Wykres 17. Osoby korzystające z poradnictwa w latach 2008 - 2009 według poziomu wykształcenia

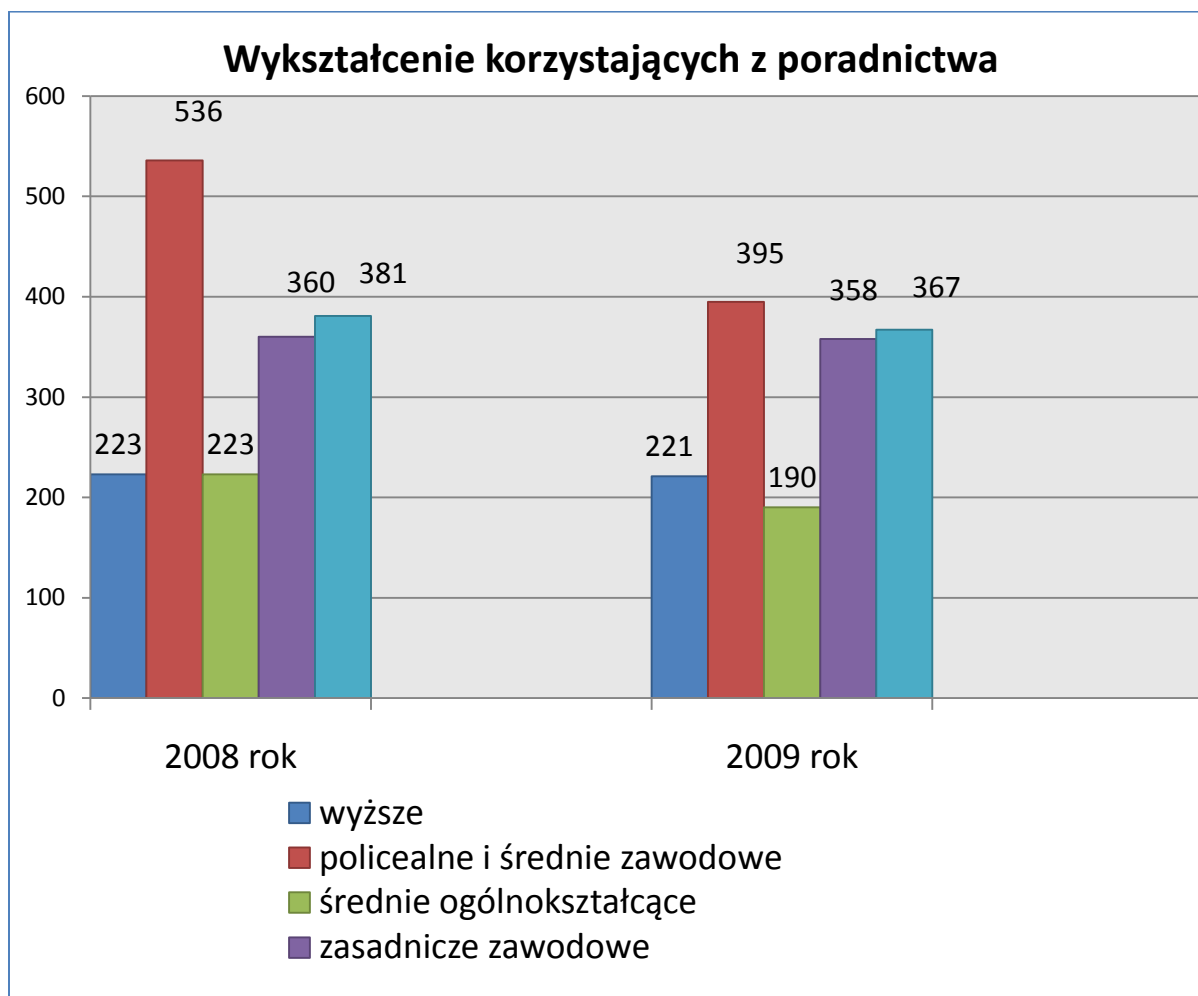

Tabela 16. Struktura osób korzystających z poradnictwa zawodowego w latach 2008 - 2009

Wyszczególnienie	Liczba bezrobotnych ogółem	
	Rok 2008	Rok 2009
Ogółem	1723	1531
Kobiety	897	684
Osoby zamieszkałe na wsi	863	766
Bezrobotni w wieku do 25 lat	351	278
Zarejestrowani w PUP pow. 12 miesięcy	505	377
Osoby niepełnosprawne	40	58

3. KLUB PRACY

Klub Pracy jest formą bezpłatnej pomocy bezrobotnym i poszukującym pracy, napotyającym na szczególne trudności związane z podjęciem zatrudnienia, które wynikają z długiego okresu pozostawania bez pracy oraz indywidualnych predyspozycji. Uczestnicy mogą w trakcie szkolenia nieodpłatnie korzystać z biblioteczki podręcznej, codziennej prasy, telefonu i faksu oraz komputerów z dostępem do Internetu. Celem szkolenia jest przygotowanie uczestników do intensywnego i efektywnego poszukiwania pracy. Po zakończonym szkoleniu bezrobotny powinien:

- określić i porównać swoje mocne strony z możliwościami oferowanymi przez rynek pracy, co może przyczynić się do znalezienia pracy, samozatrudnienia lub podjęcia decyzji o dalszym kształceniu;
- umieć zastosować w praktyce różnorodne techniki poszukiwania pracy (przygotowanie profesjonalnego CV i listu motywacyjnego, przeprowadzenie rozmowy kwalifikacyjnej z pracodawcą, budowanie i wykorzystanie siatki kontaktów);
- udoskonalić swoje umiejętności w zakresie podejmowania decyzji i ich realizacji;
- wzmocnić wiarę we własne umiejętności i możliwości kierowania własnym życiem.

Doradcy zawodowi oraz Lider Klubu Pracy proponują udział w zajęciach Klubu Pracy w pierwszej kolejności osobom długotrwale bezrobotnym, nie posiadającym żadnego doświadczenia w poszukiwaniu pracy oraz zniechęconym bezskutecznością starań o znalezienie pracy.

W omawianym roku sprawozdawczym ze szkoleń w Klubie Pracy skorzystały 132 osoby, w tym 74 kobiety. Struktura uczestników szkoleń w Klubie Pracy przedstawia się w okresie sprawozdawczym następująco:

- bezrobotni w wieku do 25 roku życia – 18 osób;
- bezrobotni powyżej 50 roku życia – 47 osób;
- długotrwale bezrobotni – 84 osoby;
- niepełnosprawni – 9 osób;
- zamieszkali na wsi – 78 osób.

Prowadzone były również krótkie zajęcia aktywizacyjne w formie warsztatów dla osób, chcących uzupełnić wiedzę i nabyć umiejętności z zakresu aktywnego poszukiwania pracy. W zajęciach tych wzięły udział 62 osoby bezrobotne (w tym 43 kobiety).

Część III. PLAN I STRUKTURA WYDATKÓW FUNDUSZU PRACY

1. GOSPODARKA FUNDUSZEM PRACY

W roku 2009 Powiatowy Urząd Pracy w Mińsku Mazowieckim dysponował limitem środków Funduszu Pracy przeznaczonym na finansowanie aktywnej formy przeciwdziałania bezrobociu na łączną kwotę 11 281 100 zł. W porównaniu do 2008 r. środki finansowe na aktywizację bezrobotnych były wyższe o kwotę 2 497 600 zł. Duży udział środków na aktywne formy w 2009 r. pochodził z projektu systemowego „Aktywny może więcej” współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki – Działanie 6.1 „Poprawa dostępu do zatrudnienia oraz wspieranie aktywności zawodowej w regionie”. Środki wyliczone w ramach Algorytmu (4 974,8 tys. zł) zostały dodatkowo powiększone o fundusze przyznane z rezerwy Ministra Pracy i Polityki Społecznej w łącznej kwocie 3 133,9 tys. zł. W porównaniu z rokiem 2008, w roku sprawozdawczym pozyskano z rezerwy większą kwotę na realizację programu 45+. Tabela 17 przedstawia strukturę środków Funduszu Pracy w dyspozycji PUP w latach 2008 – 2009.

Tabela 17. Struktura środków Funduszu Pracy w latach 2008-2009

Rok	Łączny Limit (w zł)	z tego:				Wykorzystanie środków w stosunku do limitu (w %)
		Algorytm /w tym rezerwa MPiPS bez 45+/ Mazowsze	Mazowsze	EFS (PO KL)	45/50 PLUS	
2008	8 783 500	4 244 700	2 400 000	1 978 300	160 500	98,7
2009	11 281 100	7 812 900	-	3 172 400	295 800	99,4

Tabela 18. Plan finansowy aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu w latach 2008 - 2009

Wyszczególnienie	Rok 2008 (w tys. zł)	Udział %	Rok 2009 (w tys. zł)	Udział %
Szkolenia	1099,4	12,5	1339,2	11,9
Prace interwencyjne	985,7	11,2	613,0	5,4
Roboty publiczne	444,9	5,1	596,0	5,3
Stáže zawodowe	2614,7	29,8	3350,82	29,7
Przygotowanie zawodowe w miejscu pracy	274,5	3,1	129,84	1,2
Prace społecznie użyteczne	23,0	0,3	13,0	0,1
Środki na podjęcie działalności gospodarczej	2695,6	30,7	4064,14	36,0
Środki na refundację kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowisk pracy	609,2	6,9	1123,1	10,0
Finansowanie studiów podyplomowych	27	0,3	34,0	0,3
Refundacja składki na ubezpieczenie społeczne rolników (KRUS)	2,5	0,02	3,0	0,0
Inne zadania	7,0	0,08	15,0	0,1
Razem limit	8783,5	100	11281,1	100

Największy udział w limicie stanowią jednorazowe środki na uruchomienie działalności gospodarczej (36,0%), następnie staże zawodowe (29,7%), szkolenia (11,9%) oraz środki na refundację kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowisk pracy (10%).

Środki wydatkowane przez Urząd w roku 2009 z podziałem na poszczególne programy rynku pracy przedstawia tabela 19 (verte).

Sprawozdanie z działalności Powiatowego Urzędu Pracy za 2009 rok

Tabela 19. Wydatki Funduszu Pracy na aktywne programy rynku pracy w roku 2009 (w tys. zł)

Lp.	Wyszczególnienie	Łączny limit na aktywne formy	Wykorzystanie środków (wydatki) od 01.01.2009 do 31.12.2009	z tego:		
				Algorytm	45/50 PLUS	EFS (PO KL)
				wydatki w tys. zł	wydatki w tys. zł	wydatki w tys. zł
1	2	3	4	5	6	7
1	Szkolenia	1.339,2	1.290,6	747,8	97,6	445,2
2	Koszty studiów podyplomowych	34,0	31,5	31,5	-	-
3	Prace interwencyjne	613,0	611,3	611,3	-	-
4	Roboty publiczne	596,0	595,7	595,7	-	-
5	Prace społecznie użyteczne	13,0	11,9	11,9	-	-
6	Staże zawodowe	3.350,82	3.348,4	3 330,2	-	18,2
7	Przygotowanie zawodowe	129,84	129,8	119,5	-	10,3
8	Środki na podjęcie działalności gospodarczej	4.064,14	4.059,4	1.263,9	110,4	2.685,1
9	Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowisk pracy	1.123,1	1.123,1	1.123,1	-	-
10	Refundacja składek KRUS	3,0	2,0	2,0	-	-
11	Inne zadania	15,0	9,5	9,5	-	-
Razem		11.281,1	11.213,2	7.846,4	208,0	3.158,8

1.1 Projekt systemowy „Aktywny może więcej” w ramach PO Kapitał Ludzki

W okresie od 01.01.2009 do 31.12.2009 roku Powiatowy Urząd Pracy realizował projekt systemowy pt. „Aktywny może więcej” w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet VI. Rynek pracy otwarty dla wszystkich; Działanie 6.1: Poprawa dostępu do zatrudnienia oraz wspieranie aktywności zawodowej w regionie; Poddziałanie: 6.1.3: Poprawa zdolności do zatrudnienia oraz podnoszenie poziomu aktywności zawodowej osób bezrobotnych. Projekt realizowany był przy współudziale środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Celem głównym projektu było podniesienie poziomu aktywności zawodowej osób bezrobotnych, w tym osób bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Zaplanowano również cele szczegółowe, do których zalicza się:

1. stworzenie warunków sprzyjających zwiększeniu zdolności do zatrudniania osób bezrobotnych, w tym bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, poprzez dostosowywanie kwalifikacji zawodowych osób bezrobotnych do aktualnych potrzeb rynku pracy;
2. nabywanie przez osoby bezrobotne, w tym osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy, umiejętności oczekiwanych na lokalnym rynku pracy;
3. budowanie i wspieranie postaw przedsiębiorczych i kreatywnych wśród osób bezrobotnych, w tym osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

Projekt przewidywał następujące formy wsparcia:

- szkolenia indywidualne i grupowe;
- staże zawodowe;
- przygotowanie zawodowe w miejscu pracy;
- jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej.

W ramach projektu zorganizowano następujące szkolenia grupowe:

1. Operator koparko-ładowarki kl. III, wszystkie typy – dla 10 osób;
2. Kasa fiskalna z obsługą komputera – dla 10 osób;
3. Księgowość od podstaw – dla 10 osób;
4. ABC przedsiębiorczości – dla 10 osób;
5. Pracownik hurtowni i magazynu z obsługą komputera, wózka jezdniowego oraz kas

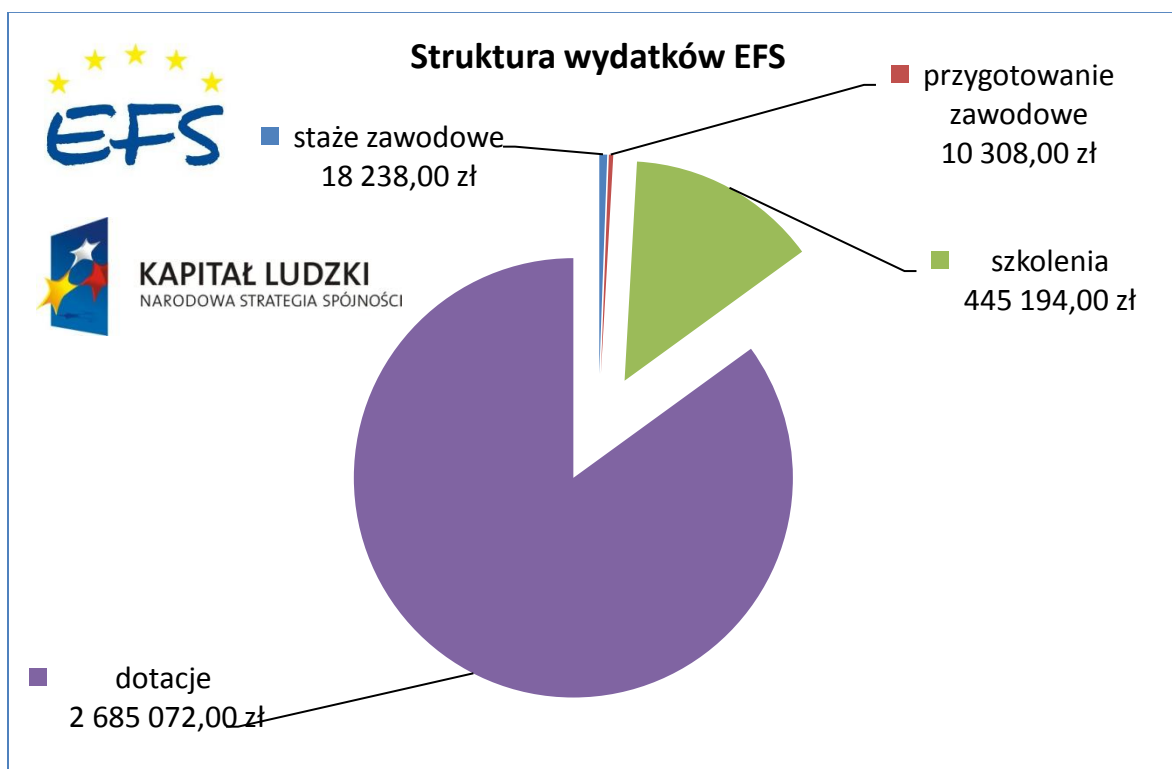
- fiskalnych – dla 10 osób;
6. Pracownik administracyjno-biurowy z panelem kadry i płace – dla 10 osób;
  7. Sekretarka – asystentka dyrektora – dla 20 osób;
  8. Operator koparko-ładowarki kl. III, wszystkie typy – dla 10 osób;
  9. Komputerowa obsługa hurtowni i sklepów z kasami fiskalnymi – dla 20 osób;
  10. Operator maszyn drogowych – dla 10 osób.

Do najważniejszych rezultatów projektu w 2009 roku można zaliczyć:

- rozpoczęcie szkolenia – 142 Beneficjentów Ostatecznych;
- przyznanie jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej – 151 BO;
- podjęcie pracy po zakończeniu stażu (z roku 2008) – 5 osób;
- podjęcie pracy po zakończeniu przygotowania zawodowego w miejscu pracy – 3 BO;
- podjęcie zatrudnienia po ukończonym szkoleniu – 19 osób.

W ramach projektu wydatkowano kwotę 3.158,8 tys. zł. Strukturę wydatków w ramach projektu z podziałem na poszczególne formy wsparcia przedstawiono na wykresie 18.

Wykres 18. Struktura wydatków projektu w podziale na aktywne formy wsparcia (stan w końcu 2009 r.)

1.2 Algorytm

Dysponent Funduszu Pracy na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22.01.2008 r. w sprawie algorytmu ustalania kwot środków Funduszu Pracy na finansowanie zadań w województwie (Dz. U. Nr 18, poz.114), określił dla samorządu powiatu kwoty środków jakie mogą być wydatkowane na realizację programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej oraz innych fakultatywnych zadań.

Powiatowy Urząd Pracy dysponował w 2009 roku limitem środków Funduszu Pracy na finansowanie programów na rzecz aktywnego przeciwdziałania bezrobociu wyliczonym według algorytmu w łącznej kwocie 4 mln 974,8 tys. zł. Środki algorytmowe zostały dodatkowo powiększone o kwotę 3 mln 133,9 tys. zł., którą pozyskano z rezerwy MPiPS.

Rezultaty aktywizacji bezrobotnych z wykorzystaniem środków Algorytmu (łącznie z rezerwą, bez programu 45+) przedstawiają się w roku 2009 następująco:

- rozpoczęcie szkolenia – 182 bezrobotnych;
- dofinansowanie do studiów podyplomowych – 8 osób;
- rozpoczęcie stażu zawodowego – 541 osób;
- rozpoczęcie przygotowania zawodowego w miejscu pracy – 4 osoby;
- podjęcie zatrudnienia w ramach robót publicznych – 78 osób;
- podjęcie zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych – 110 osób;
- podjęcie prac społecznie użytecznych – 11 osób;
- przyznanie jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej – 72 osoby;
- zatrudnienie na stanowiskach utworzonych w ramach refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy – 80 osób;
- pokrycie kosztów badań lekarskich osobom nie ujętym w programach subsydiowanych – 51 bezrobotnych;
- refundacja kosztów opieki nad dzieckiem lub dziećmi do lat 7 – 2 osoby;
- zwrot kosztów przejazdu osobom nie ujętym w programach subsydiowanych – 22 osoby;

- pokrycie składek na ubezpieczenia społeczne rolników w okresie pierwszych czterech kwartałów po rozwiązaniu stosunku pracy lub stosunku służbowego – 2 osoby.

1.3 45/50 PLUS

Celem projektu „Otwarcia na zmiany”, na realizację którego Urząd pozyskał środki w kwocie 295 800 zł z rezerwy MPiPS było umożliwienie podjęcia i utrzymania zatrudnienia przez osoby w wieku niemobilnym tj. powyżej 45 roku życia, ze szczególnym uwzględnieniem osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia. W projekcie zaplanowano m.in. organizację szkoleń (indywidualnych i grupowych) umożliwiających podniesienie kwalifikacji, bądź umożliwiających przekwalifikowanie, zdobycie nowego zawodu, nowych uprawnień i kwalifikacji dostosowanych do wymagań zmieniającego się rynku pracy oraz przyznawanie jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej.

Urząd zorganizował w ramach programu następujące szkolenia grupowe:

- Pracownik administracyjno-biurowy z panelem Kadry i Płace – dla grupy 15 osób;
- Operator koparko-ładowarki kl. III, wszystkie typy – dla 5 osób;
- Bukieciarstwo i florystyka – dla 5 osób.

W ramach projektu 40 bezrobotnych (w tym 27 kobiet) rozpoczęło szkolenia. Żadna ze skierowanych osób nie przerwała udziału w programie. Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej przyznano 6 osobom (w tym 2 kobietom).

Zamierzeniem Urzędu, oprócz zaproponowania konkretnych form wsparcia, była również chęć zmiany psychologicznego nastawienia pracodawców do tej grupy społecznej. Często zdarza się, że osoby z grupy 45+ są postrzegane w sposób stereotypowy jako grupa obciążona wieloma wadami, zniechęcona do jakiegokolwiek pracy oraz pozbawiona wszelkiej motywacji. Dlatego należy podejmować działania zmierzające do zmiany negatywnego postrzegania tej grupy bezrobotnych poprzez ukazanie ich zalet, jako ludzi z doświadczeniem zawodowym, zmotywowanych do pracy i sumiennych.

2. EFEKTYWNOŚĆ PROGRAMÓW RYNKU PRACY

W poniższej tabeli przedstawiono rezultaty aktywizacji osób bezrobotnych w latach 2008 – 2009 oraz efektywność w ramach poszczególnych programów. Efektywność tworzonych miejsc pracy liczona jest procentowo jako udział liczby bezrobotnych podejmujących zatrudnienie na dalszy okres po upływie dofinansowania miejsc pracy do liczby miejsc pracy, na które upłynął okres dofinansowania.

Tabela 20. Efektywność aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu w latach 2008-2009

Wyszczególnienie	Algorytm	EFS PO KL	45/50 PLUS	ROK 2009 kol. 1+2+3	ROK 2008	Wzrost (+) Spadek (-) do roku 2008
<i>Nr kolumny</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
SZKOLENIA						
rozpoczęli	182	142	40	364	498	-134
zakończyli (w tym z roku ubiegłego)	217	156	40	413	454	-41
podjęcie pracy po programie (w tym z roku ubiegłego)	47	19	1	67	114	-47
efektywność programu w %	22	12	2,5	16	25	-9
PRACE INTERWENCYJNE						
rozpoczęli	110	-	-	110	188	-78
zakończyli	94	-	-	94	186	-92
Podjęcie pracy po programie	65	-	-	65	152	-87
efektywność programu w %	69	-	-	69	82	-13

Wyszczególnienie	Algorytm	EFS PO KL	45/50 PLUS	ROK 2009 kol. 1+2+3	ROK 2008	Wzrost (+) Spadek (-) do roku 2008
ROBOTY PUBLICZNE						
rozpoczęli	78	-	-	78	97	-19
zakończyli	70	-	-	70	65	+5
podjęcie pracy po programie	18	-	-	18	-	+18
efektywność programu w %	26	-	-	26	-	+26
STAŻE ZAWODOWE						
rozpoczęli	541	-	-	541	465	+76
zakończyli (w tym z roku ubiegłego)	478	8	-	486	429	+57
podjęcie pracy po programie	127	5	-	132	157	-25
efektywność programu w %	26	62	-	27	37	-10
PRZYGOTOWANIE ZAWODOWE W MIEJSCU PRACY						
rozpoczęli	4	-	-	4	65	-61
zakończyli	29	2	-	31	54	-23
podjęcie pracy po programie	10	3	-	13	19	-6
efektywność programu w %	34	150	-	41	35	+6

Wyszczególnienie	Algorytm	EFS PO KL	45/50 PLUS	ROK 2009 kol. 1+2+3	ROK 2008	Wzrost (+) Spadek (-) do roku 2008
DOFINANSOWANIA NA PODJĘCIE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ						
Liczba udzielonych dofinansowań = liczbie wyłączonych bezrobotnych	72	151	6	229	190	+39
Wypłacona kwota	1 263 890	2 685 072	110 387	4 059 349	2 666 100	+1393249
REFUNDACJE KOSZTÓW WYPOSAŻENIA LUB DOPOSAŻENIA STANOWISK PRACY						
Liczba zorganizowanych miejsc pracy = liczbie wyłączonych bezrobotnych (w tym uzupełnienia)	80	-	-	80	55	+25
Wypłacona kwota	1 123 061	-	-	1 123 061	609123	+513 938
PRACE SPOŁECZNIE UŻYTECZNE						
rozpoczęli	11	-	-	11	21	-10
zakończyli	11	-	-	11	15	-4
podjęcie pracy po programie	-	-	-	-	-	-
efektywność programu w %	-	-	-	-	-	-
FINANSOWANIE STUDIÓW PODYPLOMOWYCH						
liczba udzielonych dofinansowań	8	-	-	8	5	+3
Wypłacona kwota	31549	-	-	31549	26947	+4602

Osoby bezrobotne, którym w 2009 roku przyznano jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej, najczęściej rozpoczynały działalność w następujących branżach:

- konserwacja i naprawa pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli;
- wykonywanie pozostałych robót budowlanych wykończeniowych;
- posadzkarstwo; tapetowanie i oblicowywanie ścian;
- tynkowanie;
- sprzedaż detaliczna prowadzona przez domy sprzedaży wysyłkowej lub Internet;
- restauracje i pozostałe placówki gastronomiczne;
- działalność fotograficzna;
- sprzedaż detaliczna odzieży prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach;
- wykonywanie instalacji elektrycznych;
- działalność w zakresie inżynierii i związane z nią doradztwo techniczne;
- działalność agencji reklamowych;
- działalność usługowa związana z zagospodarowaniem terenów zieleni.

2.1 Szkolenia i przekwalifikowania bezrobotnych

Szkolenia osób bezrobotnych organizowane są w celu zwiększenia ich szans na uzyskanie zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, podwyższenia kwalifikacji zawodowych lub zwiększenia aktywności zawodowej. W 2009 roku szkolenia rozpoczęły 364 osoby bezrobotne (w tym 185 kobiet). Udział w szkoleniach w czasie ich trwania przerwało 5 osób. W omawianym roku szkolenia zakończyło 413 osób (w tym 59 z roku 2008). Po zakończonym szkoleniu pracę podjęło 67 osób.

W roku 2009 Urząd zorganizował następujące szkolenia grupowe:

- Operator walca drogowego kl. III – 10 osób;
- Bukieciarstwo i florystyka – 15 osób;
- ABC Przedsiębiorczości – 20 osób;
- Wizaż i stylizacja paznokci – 10 osób;
- Pracownik administracyjno – biurowy z panelem Kadry i Płace – 25 osób;
- Operator koparko – ładowarki kl. III, wszystkie typy – 25 osób;

- Kasa fiskalna z obsługą komputera – 10 osób;
- Księgowość od podstaw – 10 osób;
- Pracownik hurtowni i magazynu z obsługą komputera, wózka jezdniowego oraz kas fiskalnych – 10 osób;
- Sekretarka – asystentka dyrektora – 20 osób;
- Komputerowa obsługa hurtowni i sklepów z kasami fiskalnymi – 20 osób
- Operator maszyn drogowych – 10 osób.

Urząd, oprócz wymienionych wyżej kursów, prowadził ponadto cykliczne szkolenia z zakresu aktywnego poszukiwania pracy (Klub Pracy). W szkoleniach tych uczestniczyły 132 osoby bezrobotne. Szkolenia odbywały się w siedzibie Urzędu i były prowadzone przez Lidera Klubu Pracy. Bezrobotni byli również kierowani na szkolenia w trybie indywidualnym. W ramach szkoleń indywidualnych osoby bezrobotne zostały skierowane na następujące rodzaje kursów:

- grafika komputerowa;
- uprawnienia kwalifikacyjne w zakresie eksploatacji i dozoru urządzeń elektroenergetycznych;
- wizaż i stylizacja paznokci;
- przygotowanie do pracy na stanowisku pomoc dentystyczna;
- operator walca drogowego kl. III;
- podstawy obsługi komputera;
- operator koparko – ładowarki kl. III;
- szkolenie kandydatów na instruktorów – wykładowców nauki jazdy kat. B, C;
- operator koparki kl. II i III;
- kurs kwalifikacyjny na przewóz rzeczy;
- spawanie rur i blach spoinami pachwinowymi metodą MAG;
- kurs kwalifikacji wstępnej;
- operator wózka jezdniowego;
- rachunkowość od podstaw;
- specjalista ds. funduszy unijnych;
- kurs fryzjerski.

Tabela 21. Wybrane obszary zawodowe szkoleń organizowanych w 2009 r. oraz ich efektywność

Obszar szkolenia	Liczba osób, które ukończyły szkolenia	Osoby podejmujące pracę w trakcie lub po ukończeniu szkolenia
Ogółem osoby szkolone	416	68
Sztuka, kultura, rzemiosło artystyczne	23	1
Sprzedaż, marketing, public relations, handel nieruchomościami	29	3
Rachunkowość, księgowość, bankowość, ubezpieczenia, analiza inwestycyjna	40	7
Zarządzanie i administrowanie	21	4
Prace sekretarskie i biurowe	47	6
Informatyka i wykorzystanie komputerów	37	6
Technika i handel artykułami technicznymi (w tym: mechanika, metalurgia, energetyka, elektryka, elektronika, telekomunikacja, miernictwo, naprawa i konserwacja pojazdów)	28	6
Architektura i budownictwo	72	10
Opieka zdrowotna	8	1
Ochrona własności i osób	6	2
Usługi fryzjerskie, kosmetyczne	35	6
Usługi transportowe	60	14
Pozostałe obszary szkoleń	10	2

3. OBSŁUGA FORMALNA

W dziale informacji, ewidencji i świadczeń tut. Urzędu były realizowane zadania w szczególności polegające na:

1. rejestracji bezrobotnych i poszukujących pracy;
2. wprowadzaniu danych uzyskanych podczas rejestracji do systemu komputerowego;
3. prowadzeniu ewidencji osób bezrobotnych i poszukujących pracy;
4. obsłudze bezrobotnych z prawem i bez prawa do zasiłku;
5. wydawaniu decyzji administracyjnych w zakresie spraw realizowanych w dziale;
6. przygotowaniu dokumentacji administracyjnej do przeprowadzenia egzekucji komorniczych w stosunku do osób bezrobotnych, na których ciąży obowiązek alimentacyjny;
7. przygotowaniu dokumentacji administracyjnej w sprawach nienależnie pobranych świadczeń;
8. przyznawaniu okresowej zwrotnej pomocy osobom fizycznym zobowiązanym do spłaty kredytu mieszkaniowego, które utraciły pracę;
9. współdziałaniu z Ośrodkami Pomocy Społecznej oraz Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, w celu zapewnienia bezrobotnym i ich rodzinom niezbędnej pomocy;
10. zgłaszaniu osób bezrobotnych do ubezpieczenia zdrowotnego i społecznego;
11. udzielaniu klientom PUP informacji, wyjaśnień dotyczących podstawowych praw i obowiązków bezrobotnych i poszukujących pracy, w formie ustnej, broszur, ulotek i biuletynów;
12. wydawaniu informacji o dochodach osiągniętych przez osoby bezrobotne (PIT-11).

Bez zbędnej zwłoki wydawano osobom zainteresowanym zaświadczenia o posiadaniu statusu bezrobotnego i wysokości pobieranego zasiłku lub stypendium, bądź zaświadczenia wymagane do ustalenia kapitału początkowego.

W 2009 roku Powiatowy Urząd Pracy wydał ogółem 21360 decyzji. Do organu II instancji zaskarżono 129 decyzji. 17 decyzji zostało uchylonych przez organ II instancji. W tym samym roku wydano 380 postanowień.

4. WYDATKI OBLIGATORYJNE

W omawianym okresie środki Funduszu Pracy na wypłatę zasiłków dla bezrobotnych i innych obligatoryjnych świadczeń przekazywane były do wysokości faktycznego zapotrzebowania. Poniesione wydatki w latach 2008 - 2009 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 22. Wydatki Funduszu Pracy w latach 2008-2009 (w tys. zł)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2008 (w tys. zł)	Rok 2009 (w tys. zł)
Wydatki ogółem, z tego:	4030,5	5826,7
zasiłki dla bezrobotnych łącznie ze składkami	3998,0	5 750,3
<i>w tym : składki na ubezpieczenia społeczne</i>	827,7	1 135,2
dodatki aktywizacyjne	32,5	76,4

W porównaniu do 2008 roku, wydatki obligatoryjne Funduszu Pracy w roku 2009 były większe o kwotę 1 mln 796,2 tys. zł.

5. AKTYWIZACJA ZAWODOWA WYBRANYCH GRUP OSÓB BEZROBOTNYCH BĘDĄCYCH W SZCZEGÓLNEJ SYTUACJI NA RYNKU PRACY

5.1 Aktywizacja zawodowa osób długotrwale bezrobotnych

W okresie sprawozdawczym Urząd podejmował działania mające na celu ograniczenie liczby osób długotrwale bezrobotnych. Bezrobotnych aktywizowano z wykorzystaniem takich form wsparcia jak szkolenia, staże, przygotowanie zawodowe, prace interwencyjne, przyznawanie jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej, roboty publiczne, prace społecznie użyteczne oraz usługi pośrednictwa pracy (w tym usług EURES) i poradnictwa zawodowego. Osobom, które dłuższy czas pozostawały w rejestrze bezrobotnych, proponowano udział w organizowanych przez PUP szkoleniach z zakresu umiejętności aktywnego poszukiwania pracy (Klub Pracy) i warsztatach aktywizacyjnych.

Rezultaty aktywizacji długotrwale bezrobotnych w roku 2009 są następujące:

- rozpoczęcie stażu zawodowego – 28 osób;
- rozpoczęcie przygotowania zawodowego w miejscu pracy – 3 osoby;
- podjęcie zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych – 25 osób;
- podjęcie zatrudnienia w ramach robót publicznych – 15 osób;
- rozpoczęcie szkolenia – 85 osób;
- rozpoczęcie prac społecznie użytecznych – 9 osób;
- dofinansowania na podjęcie działalności gospodarczej – 42 osoby;
- podjęcie zatrudnienia na stanowiskach utworzonych w ramach refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia – 15 osób.
- dofinansowanie do studiów podyplomowych – 2 osoby.

Z poradnictwa zawodowego w formie porady indywidualnej skorzystało w omawianym okresie 377 osób pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy. W szkoleniach z zakresu aktywnego poszukiwania pracy (Klub Pracy) uczestniczyło 84 długotrwale bezrobotnych. W strukturze uczestników zajęć aktywizacyjnych realizowanych w ramach pomocy w aktywnym poszukiwaniu pracy, znalazło się 26 długotrwale bezrobotnych.

5.2 Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych w wieku do 25 lat

W warunkach stale zmieniającego się rynku pracy, kariera zawodowa młodych ludzi rozpoczyna się na ogół od rejestracji w Urzędzie Pracy. Umiejętności zdobyte w trakcie nauki często nie pokrywają się z wyzwaniami rynku pracy.

Aby walczyć z bezrobociem najmłodszych uczestników rynku pracy, w omawianym roku Urząd obejmował młodych bezrobotnych aktywnymi programami, które mają zwiększyć ich szanse na zatrudnienie. Bezrobotnych kierowano na staże zawodowe, szkolenia, roboty publiczne i prace interwencyjne. Młodym bezrobotnym przyznawano jednorazowe środki na uruchomienie własnej działalności gospodarczej. Bezrobotna młodzież mogła liczyć ponadto na pomoc pośredników pracy, doradców zawodowych, specjalisty ds. rozwoju zawodowego i Lidera Klubu Pracy. Rezultaty działań zmierzających do aktywizacji bezrobotnej młodzieży przedstawiają się w roku 2009 następująco:

- rozpoczęcie stażu zawodowego – 479 osób;
- rozpoczęcie szkolenia – 113 osób;
- podjęcie zatrudnienia w ramach robót publicznych – 14 osób;
- podjęcie zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych – 50 osób;
- przyznanie jednorazowych środków na podjęcie działalności – 39 osób;
- podjęcie zatrudnienia w ramach refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy – 31 osób.

Z pomocy doradcy zawodowego w formie porady indywidualnej skorzystało 278 bezrobotnych. W szkoleniach prowadzonych w ramach Klubu Pracy uczestniczyło 18 osób z tej grupy wiekowej, natomiast w zajęciach aktywizacyjnych wzięło udział 10 bezrobotnych.

5.3 Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia

Osoby w wieku 50 lat i więcej znajdują się w wyjątkowo niekorzystnej sytuacji na rynku pracy. Grupa ta charakteryzuje się bardzo niską aktywnością zawodową oraz zaangażowaniem w pracę. Polacy bardzo wcześnie opuszczają rynek pracy i przechodzą w stan bierności zawodowej. Przeciętny wiek wycofywania się z rynku pracy jest niższy od ustawowego wieku emerytalnego i kształtuje się na poziomie jednym z najniższych wśród państw członkowskich

UE. W Polsce pracuje ok. 28% osób w wieku 55-64 lata. W Unii Europejskiej średnia osób pracujących w tym wieku wynosi blisko 44%.

Aktywizując każdą grupę osób bezrobotnych należy mieć na uwadze zmiany demograficzne zachodzące w strukturze ludnościowej zarówno w Polsce jak i w Europie. Obecnie mamy do czynienia ze zjawiskiem, które często określa się mianem "starzenia się społeczeństw". Jak pokazują wszelkie prognozy, będzie ono miało zdecydowany wpływ na system emerytalny. W strukturze społeczeństwa coraz więcej jest osób starszych w wieku nieprodukcyjnym, a wskaźnik zatrudnienia praktycznie nie wzrasta nawet przy malejącym bezrobociu. Dlatego też tak istotne jest podejmowanie wszelkich działań, które przyczynią się do zwiększenia zatrudnienia, tym bardziej w tak istotnej grupie społecznej, jaką są osoby powyżej 45 roku życia.

W celu zwiększenia aktywności zawodowej osób powyżej 50 roku życia i wykorzystania ich potencjału zawodowego Powiatowy Urząd Pracy od 1 maja 2009 r. realizował program „Otwarcia na zmiany” dofinansowany ze środków Funduszu Pracy w ramach rezerwy Ministra Pracy i Polityki Społecznej na realizację programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej. W ramach ww. programu Urząd przyznawał bezrobotnym jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej, organizowane były również szkolenia (grupowe oraz indywidualne). Bezrobotni mogli ponadto liczyć na pomoc doradców zawodowych, Lidera Klubu Pracy i pośredników pracy. Rezultaty aktywizacji osób powyżej 50 roku życia w omawianym okresie sprawozdawczym przedstawiają się następująco:

- rozpoczęcie stażu zawodowego – 8 osób;
- rozpoczęcie przygotowanie zawodowe w miejscu pracy – 1 osoba;
- zatrudnienie w ramach prac interwencyjnych – 21 osób;
- zatrudnienie w ramach robót publicznych – 40 osób;
- rozpoczęcie szkolenia – 49 osób;
- skierowanie na prace społecznie użyteczne – 6 osób;
- przyznanie jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej – 14 osób.

Z pomocy doradców zawodowych w formie porady indywidualnej skorzystało w omawianym roku 341 bezrobotnych w wieku powyżej 50 lat. W szkoleniach z zakresu

aktywnego poszukiwania pracy uczestniczyło 47 bezrobotnych po 50 roku życia, a w zajęciach aktywizacyjnych 24 bezrobotnych.

5.4 Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych

W omawianym roku Urząd realizował zadania z zakresu aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych ze środków PFRON i Funduszu Pracy. Niepełnosprawni klienci PUP (bezrobotni i poszukujący pracy) uczestniczyli w zajęciach organizowanych w ramach Klubu Pracy, korzystali z usług pośrednictwa pracy, poradnictwa zawodowego, ofert szkoleniowych, stażu oraz innych instrumentów i usług rynku pracy. Urząd promował zatrudnienie osób niepełnosprawnych podczas Mińskich Targów Pracy, które zorganizowano 23 maja 2009 r. Zainteresowanych pracodawców informowano o korzyściach wynikających z zatrudnienia osób niepełnosprawnych. Podobnie jak w latach poprzednich, Urząd rozpowszechniał informacje o kolejnej edycji konkursu dla pracodawców pn. „Lodołamacze”. W siedzibie Urzędu dostępne były ponadto informacje o innych projektach skierowanych do osób z niepełnosprawnością (ulotki, plakaty, broszury). Na stronie internetowej Urzędu zamieszczano informacje, które dotyczyły osób niepełnosprawnych (m.in. komunikaty o wolnych środkach PFRON, ogłoszenie o projekcie realizowanym przez Fundację Normalna Przyszłość skierowanym do osób niepełnosprawnych, ogłoszenie dla pracodawców o kolejnej edycji konkursu „Lodołamacze”, ogłoszenie informujące o ofercie Centrum Karier Osób Niepełnosprawnych w Warszawie).

W efekcie podjętych działań osiągnięto następujące rezultaty ilościowe:

- rozpoczęcie szkolenia – 5 osób (w tym 3 osoby PFRON);
- skierowanie na staż zawodowy – 2 osoby (w tym 1 osoba PFRON);
- refundacje kosztów wyposażenia stanowisk pracy - 3 pracodawców (PFRON);
- podjęcie zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych – 2 osoby;
- podjęcie zatrudnienia w ramach robót publicznych - 2 osoby;
- przyznanie jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej – 1 osoba;
- skierowanie na przygotowanie zawodowe w miejscu pracy – 1 osoba;
- skierowanie na prace społecznie użyteczne – 1 osoba.

6. INICJATYWY LOKALNE POWIATOWEGO URZĘDU PRACY

6.1 VII Mińskie Targi Pracy

W VII edycji Mińskich Targach Pracy, które odbyły się 23 maja 2009 roku wzięło udział około 2 000 osób bezrobotnych i poszukujących zatrudnienia. Targi po raz szósty odbyły się w Gimnazjum i Liceum Ogólnokształcącym im. Polskiej Macierzy Szkolnej w Mińsku Mazowieckim. Uroczystego otwarcia targów dokonał Starosta Miński – Antoni Jan Tarczyński. Targi zaszczylicili swoją obecnością pani poseł Teresa Wargocka, Dyrektor Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Warszawie pan Krzysztof Grzegorz Strzałkowski, Dyrektor Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Warszawie Filia w Siedlcach p. Piotr Karaś, V-ce Starosta p. Krzysztof Michalik, Przewodniczący Powiatowej Rady Zatrudnienia p. Grzegorz Zieliński oraz dyrektorzy jednostek powiatowych, a także radni powiatu i członkowie Powiatowej Rady Zatrudnienia. Bardzo ciepłe słowa pod adresem działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Mińsku Mazowieckim zostały skierowane przez panią poseł Teresę Wargocką, która podkreśliła pozytywną rolę Urzędu w realizacji zadań związanych z aktywizacją zawodową osób bezrobotnych. Dyrektor Wojewódzkiego Urzędu Pracy p. Krzysztof Strzałkowski w swoim wystąpieniu zaliczył Powiatowy Urząd Pracy w Mińsku Mazowieckim do liderów na Mazowszu.

Oprócz pracodawców w targach uczestniczyli również przedstawiciele instytucji szkoleniowych. Bogatą paletę ofert pracy z terenu województwa mazowieckiego oraz z zagranicy przedstawili pracownicy Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Warszawie Filia w Siedlcach, którzy udzielali także porad dotyczących formalności związanych z podejmowaniem pracy poza granicami kraju.

Podczas targów wszyscy zainteresowani mogli wziąć udział w warsztatach – „Rozmowa bez tajemnic” podczas których uczestnicy otrzymali informacje o tym jak należy się zaprezentować przyszłemu pracodawcy, jak odpowiadać na pytania oraz jak przygotować CV i list motywacyjny. Nowością na targach był „Salon Przedsiębiorczości”. Pracownicy Urzędu Skarbowego, Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz Powiatowego Urzędu Pracy informowali osoby zainteresowane otwarciem własnej działalności gospodarczej jakie dokumenty i jak należy wypełnić, jaką formę opodatkowania wybrać. Chętne osoby mogły również przeprowadzić test pozwalający ocenić ich predyspozycje do prowadzenia działalności.

W targach wzięły udział następujące instytucje i firmy:

- Wojewódzki Urząd Pracy w Warszawie
- Państwowa Inspekcja Pracy
- Komenda Powiatowa Policji w Mińsku Mazowieckim
- Wyższa Szkoła Nauk Społecznych
- Centrum Kształcenia Ustawicznego
- ZNTK S.A.
- MarcPol S.A.
- McDonald's Polska Sp. z o.o.
- Harper Hygienics
- MEDIA - TECH
- G4S Security
- Fabryka Urządzeń Dźwigowych w Mińsku Mazowieckim
- EUROBANK
- FHUP „Ogród i Dom”
- Ośrodek Szkolenia Kierowców „WAŁOWA”
- Inter.Tel
- Commercial Union Martyna Frelek
- EKO – TEKA Beata Jerzak
- Kancelaria Ubezpieczeniowa Piotr Wańko
- Ubezpieczenia Tomasz Źródowski
- OMB Elżbieta Borowska
- P.P.H. Dawiel
- PUH "LUX" Spółka Jawna
- ZUTH Roboty Ziemne, Wodociągowo-Kanalizacyjne Budowlano - Drogowe
Stanisław Czerepiński
- „Centrum Małych Odkrywców” Magdalena Kosińska
- Tygodnik „Lokalna”.

6.2 Ogólnopolski Tydzień Kariery 2009

W 2009 roku Powiatowy Urząd Pracy wziął czynny udział w Ogólnopolskim Tygodniu Kariery. Ogólnopolski Tydzień Kariery, to planowana jako coroczna akcja Stowarzyszenia Doradców Szkolnych i Zawodowych Rzeczypospolitej Polskiej inspirująca ogólnopolskie i lokalne inicjatywy środowisk doradców zawodowych na rzecz wspomagania drogi do edukacji, zawodu, pracy i kariery.

Ogólnopolski Tydzień Kariery został zorganizowany po raz pierwszy w Polsce w dniach od 5 do 11 października. Honorowy patronat nad tym wydarzeniem objęły: Jolanta Fedak, Minister Pracy i Polityki Społecznej oraz Katarzyna Hall, Minister Edukacji Narodowej. Adresatami i docelowymi odbiorcami OTK byli wszyscy potrzebujący profesjonalnego wsparcia w planowaniu dalszej edukacji, zawodu, pracy, kariery. Inicjatywa ta skierowana była zarówno do zainteresowanych uczniów (dzieci i młodzieży), studentów, jak i osób dorosłych.

W dniach 5 – 9 października 2009 r. w siedzibie Urzędu doradcy zawodowi udzielali porad wszystkim chętnym, bez względu na status osoby na rynku pracy. W tym samym tygodniu we wszystkich zainteresowanych szkołach gimnazjalnych na terenie powiatu, doradcy zawodowi przeprowadzili zajęcia dla uczniów, które dotyczyły planowania kariery zawodowej. W ramach OTK Urząd zaprosił do konkursu plastycznego szkoły podstawowe z terenu powiatu mińskiego. Konkurs pt. „Kariera w kolorach tęczy” adresowany był do uczniów klas I – III oraz IV – VI szkół podstawowych. Na konkurs napłynęło bardzo wiele interesujących prac. Komisja konkursowa nagrodziła autorów najlepszych prac.

6.3 Centrum Aktywizacji Zawodowej

Na podstawie art. 9b ust. 1 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy Powiatowy Urząd Pracy w Mińsku Mazowieckim w 2009 roku realizował działania zmierzające do uruchomienia w tut. Urzędzie Centrum Aktywizacji Zawodowej jako wyspecjalizowanej komórki organizacyjnej, która ukierunkowana jest na świadczenie podstawowych usług rynku pracy.

Na potrzeby CAZ-u została zmodernizowana sala obsługi dla bezrobotnych, w której wyodrębniono sześć stanowisk pracy dla pośredników pracy i jedno stanowisko dla specjalisty ds. rozwoju zawodowego. Bezrobotni obsługiwani są według miejsca zamieszkania.

Do zadań nowo utworzonego Centrum należy przede wszystkim pośrednictwo pracy, poradnictwo zawodowe, organizacja szkoleń oraz pomoc bezrobotnym w aktywnym poszukiwaniu pracy. Pracownicy Centrum Aktywizacji Zawodowej w ramach założonego celu starają się kreować aktywne postawy wśród osób bezrobotnych i poszukujących pracy.

Centrum Aktywizacji Zawodowej, które formalnie rozpoczęło działalność z dniem 1 stycznia 2010 roku, jest jednym z pierwszych tego typu centrów na Mazowszu.

6.4 Współpraca z partnerami rynku pracy

Powiatowy Urząd Pracy w 2009 roku kontynuował współpracę z przedsiębiorcami, jednostkami samorządowymi (szczebla powiatowego i gminnego), Powiatową Radą Zatrudnienia, Urzędem Skarbowym w Mińsku Mazowieckim, Zakładem Ubezpieczeń Społecznych, Gminnymi Centrami Informacji, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, ośrodkami pomocy społecznej, organizacjami pozarządowymi oraz innymi instytucjami. Współpracowano również ze szkołami, jednostkami szkoleniowymi i agencjami zatrudnienia.

Urząd aktywnie współpracuje z Ochotniczym Hufcem Pracy w Mińsku Mazowieckim. W roku objętym niniejszym sprawozdaniem 59 uczestników OHP wzięło udział w Ogólnopolskim Tygodniu Kariery, który promował na terenie powiatu tut. Urząd. Dzięki wymianie informacji, pracodawcy współpracujący z OHP mogą zapoznać się z aktualną ofertą Powiatowego Urzędu Pracy. Zarówno podopieczni jak i absolwenci Hufca korzystali z informacji PUP dotyczących lokalnego rynku pracy. Ponadto, uczestnicy OHP brali udział w spotkaniach organizowanych przez PUP, dotyczących orientacji zawodowej i specyfiki lokalnego rynku pracy. Celem spotkań było uzmysłowienie młodzieży, że warto skorzystać z oferty PUP, zwłaszcza z kursów doszkalających, które podniosą kwalifikacje młodego, niedoświadczonego człowieka i uczynią go atrakcyjniejszym dla potencjalnych pracodawców.

Do katalogu instytucji, organizacji i firm, z którymi tut. Urząd współpracował w 2009 roku można zaliczyć ponadto:

- Centrum Kształcenia Ustawicznego im. Stanisława Staszica w Mińsku Mazowieckim – w zakresie działań związanych z realizacją projektu edukacyjnego pod nazwą *„Gotowi do zmian - młodzież szkolna na lokalnym rynku pracy”* w ramach Działania 9.2 „Podniesienie atrakcyjności i jakości szkolnictwa zawodowego”, Priorytetu IX – Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach, Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki;
- Wojewódzki Urząd Pracy w Warszawie – wsparcie promocji projektu EFS pt. *„Przedsiębiorczość szansą dla kobiet”* oraz rozpowszechnianie informacji o spotkaniach *„EURES Praca w Europie”*;
- Centrum Karier Osób Niepełnosprawnych w Warszawie – wsparcie promocji projektu pt. *„Centrum Karier Osób Niepełnosprawnych (CKON). Integracja na otwartym rynku pracy”* współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego;
- Polska Organizacją Pracodawców Osób Niepełnosprawnych – w zakresie promocji IV edycji Konkursu dla Pracodawców Wrażliwych Społecznie *„Lodołamacze 2009”*;
- Mazowiecki Regionalny Fundusz Pożyczkowy – w zakresie informacji i promocji oferty MRFP (pożyczki dla mikro i małych przedsiębiorców oraz osób planujących rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej);
- GLOBAL TRAINING CENTRE Sp. z o. o. – wsparcie promocji projektu pt. *„Nowe kwalifikacje – szkolenia dla kobiet wracających do pracy”*;
- Fundacja Normalna Przyszłość – wsparcie promocji projektu pt. *„Wysokie kwalifikacje szansa na dobry start”* (szkolenia i staże zawodowe dla osób niepełnosprawnych);
- Fundacja Sławek – wsparcie promocji projektu EFS pt. *„Skazani na... Sukces na rynku pracy”*.
- NSZZ *„Solidarność”* Region Mazowsze – informacje o zwolnieniach grupowych;
- Instytut Audytu i Ewaluacji Sp. z o.o. – udostępnienie danych statystycznych na temat osób bezrobotnych na potrzeby przygotowania wniosku w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

Spis tabel:

Tabela 1. Liczba bezrobotnych w powiecie mińskim w układzie miast i gmin (stan w końcu roku 2009).....	4
Tabela 2. Napływ i odpływ bezrobotnych w poszczególnych miesiącach 2009r.	6
Tabela 3. Osoby wyłączone z ewidencji bezrobotnych w poszczególnych miesiącach 2009r.	7
Tabela 4. Dynamika bezrobocia w powiecie mińskim w latach 2008 - 2009.....	9
Tabela 5. Struktura bezrobocia (stan w końcu roku 2008 i 2009)	10
Tabela 6. Bezrobotni według wieku (stan w końcu roku 2008 i 2009)	19
Tabela 7. Bezrobotni według wykształcenia (stan w końcu roku 2008 i 2009)	21
Tabela 8. Bezrobotni według stażu pracy (stan w końcu roku 2008 i 2009)	22
Tabela 9. Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy od momentu ostatniej rejestracji w Powiatowym Urzędzie Pracy (stan w końcu 2008 i 2009 roku).....	23
Tabela 10. Długotrwale bezrobotni według wykształcenia (stan w końcu grudnia 2008 i 2009 roku)	25
Tabela 11. Długotrwale bezrobotni według stażu pracy (stan w końcu grudnia 2008 i 2009 roku).....	26
Tabela 12. Długotrwale bezrobotni według wieku (stan w końcu grudnia 2008 i 2009 roku)	27
Tabela 13. Realizacja zadań pośrednictwa pracy w latach 2008-2009	29
Tabela 14. Wybrane oferty pracy zgłoszone do PUP w 2008 i 2009 roku	31
Tabela 15. Wyniki działania poradnictwa zawodowego w latach 2008 – 2009.....	33
Tabela 16. Struktura osób korzystających z poradnictwa zawodowego w latach 2008 - 2009	34
Tabela 17. Struktura środków Funduszu Pracy w latach 2008-2009	36
Tabela 18. Plan finansowy aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu w latach 2008 - 2009	37
Tabela 19. Wydatki Funduszu Pracy na aktywne programy rynku pracy w roku 2009 (w tys. zł)	38
Tabela 20. Efektywność aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu w latach 2008-2009	43
Tabela 21. Wybrane obszary zawodowe szkoleń organizowanych w 2009 r. oraz ich efektywność	48
Tabela 22. Wydatki Funduszu Pracy w latach 2008-2009 (w tys. zł)	50

Spis wykresów:

Wykres 1. Liczba bezrobotnych i stopa bezrobocia w powiecie mińskim w grudniu 2008 r. oraz w poszczególnych miesiącach 2009 r.	3
Wykres 2. Napływ i odpływ bezrobotnych oraz podjęcia pracy (stan w poszczególnych miesiącach 2009r.)	8
Wykres 3. Liczba bezrobotnych kobiet w powiecie mińskim (stan w poszczególnych miesiącach 2008 i 2009 r.)	11
Wykres 4. Liczba bezrobotnych zamieszkałych na wsi (stan w poszczególnych miesiącach 2008 i 2009 roku)	12
Wykres 5. Liczba bezrobotnych do 25 roku życia w ogólnej liczbie bezrobotnych (stan w końcu roku 2008 i 2009) .	13
Wykres 6. Bezrobotni zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy w poszczególnych miesiącach 2008 i 2009 roku.....	14
Wykres 7. Liczba niepełnosprawnych bezrobotnych (stan w poszczególnych miesiącach 2008 i 2009 roku)	15

Wykres 8. Bezrobotni z prawem i bez prawa do zasiłku w latach 2005 - 2009.	17
Wykres 9. Bezrobotni powyżej 50 roku życia (stan w poszczególnych miesiącach 2008 i 2009 roku)	18
Wykres 10. Bezrobotni według wieku (stan w końcu roku 2009)	20
Wykres 11. Bezrobotni według wykształcenia (stan w końcu roku 2009)	21
Wykres 12. Bezrobotni według stażu pracy (stan w końcu 2009 roku)	22
Wykres 13. Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy od momentu ostatniej rejestracji w końcu 2009 r. ..	24
Wykres 14. Udział długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie zarejestrowanych wg wykształcenia (stan w końcu roku 2009)	25
Wykres 15. Długotrwale bezrobotni w ogólnej liczbie zarejestrowanych wg stażu pracy (stan w końcu 2009 r.)	26
Wykres 16. Długotrwale bezrobotni w ogólnej liczbie zarejestrowanych wg wieku (stan w końcu 2009 roku)	27
Wykres 17. Osoby korzystające z poradnictwa w latach 2008 - 2009 według poziomu wykształcenia	34
Wykres 18. Struktura wydatków projektu w podziale na aktywne formy wsparcia (stan w końcu 2009 r.)	40

Spis rysunków:

Rysunek 1. Stopa bezrobocia w poszczególnych powiatach województwa mazowieckiego (stan w końcu 2009 r.)....	5
---	---

*Opracowano w Dziale Rynku Pracy
Mińsk Mazowiecki, marzec 2010 r.*